МАШИНА ТЕРИМИ—БОШ ЙЎЛИМИЗ

БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ САНОАТ ВА ҚИШЛОҚ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТЛАРИ
ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ШАҲАР КОМИТЕТИ, МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ
ТОШКЕНТ САНОАТ ВА ҚИШЛОҚ ОБЛАСТЬ ҲАМДА ШАҲАР СОВЕТЛАРИНИНГ ОРГАНИ

№ 181 (2472). | 15 сентябрь, якшанба, 1963 йил. | Баҳоси 2 тийин.

АЛМАШИНАДИГАН САҲИФАЛАР

«Тошкент ҳақиқати» газетаси алмашиниб турадиган махсус саҳифаларининг навбатдаги сони чиқди. Бугунги якшанба сонининг учинчи бети икки хил нусхада босилди.

Саноат ходимлари учун мўлжалланган саҳифада. «Нефть ва газ — бебаҳо бойлик» умумий сарлавҳаси остида Бутуниттифоқ Давлат геология комитети нефть ва газ конлари геологияси ва уларни ишга солиш институтининг директори, Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг корреспондент аъзоси **О. Акрамхўжаев**нинг материалини ўқишингиз мумкин.

Қишлоқ хўжалик ходимлари учун: «Пахта олтиндан қиммат» умумий сарлавҳаси остида берилган саҳифа областимизда биринчи бўлиб машина теримини бошлаган Ўрта Чирчиқ пахтакорларига бағишланган. Унда Ўрта Чирчиқ ишлаб чиқариш бошқармасининг бошлиғи **Т. Ортиқхўжаев**нинг «Бир тан, бир жон бўлиб», шу бошқармадаги Куйбишев номли колхоз раиси **С. Иброҳимов**нинг «План-30 октябргача». **Т. Пўлатов, Ш. Холмухамедов** ўртоқларнинг «Пахтазор юлдузлари» ва бошқармадаги Калинин номли колхознинг чевар теримчиси **М. Эргашева**нинг «Ҳаракатда баракат» сарлавҳали материаллари бор.

ПАХТА ФРОНТИГА!

Пахта фронти — жанговар фронт деб эълон қилинди. Юрагида ўти бор, ўз райони, шаҳри, области, республикаси шон-шуҳрати учун курашадиган зарбдор кишининг жойи ҳозирги кунда далада, «оқ олтин» дурдоналари етиштирилган, фидокорона меҳнат самаралари намоён бўлган жойда бўлиши керак.

Колхоз ва совхозларимиз далаларида «оқ олтин» дурдоналари қийғос очилди. Ҳосилимиз чакки эмас. Деҳқон ўз меҳнатининг ажойиб самараларидан беҳад хурсанд. Минг-минг тонналар «мени ол, ёмғирга, совуққа қолдирма», деб ўзини кўз-кўз қилиб турибди. Вактида териб олсанг ютасан, териб ололмасанг ютқизасан! Ҳозирги қуёшли, иссиқ кунларнинг бир куни ёмғиргарчилик, совуқ бошланиб кетган кунларнинг ўн-ўнбеш кунига тўғри келади. Кунига тайёрланиб, давлатга сотилаётган бир процент пахтани ўша вақтда бир ойда ҳам топшириб бўлмайди. Вақтни бой бериб қўйган хўжаликлар ўтган йили озгина процент пахтани беролмай, эл-юрт олдида шарманда бўлди. Планни бажара олмади! Ўтган йилги аччиқ тажриба буни кўрсатди.

Буни яхши тушунган илғор хўжаликлар ва уларнинг жон куяр раҳбарлари йиғим-терим ишларини дастлабки кундан бошлаб уюшқоқлик билан бошлаб юбордилар. Кунига бир-икки процентга етказиб «оқ олтин» топшираётган хўжаликлар сони кундан-кун ортиб боряпти. Ўрта Чирчиқ, Юқори Чирчиқ, Оққўрғон, Янгийўл ишлаб чиқариш бошқармаларида суръат кундан-кунга кўтарилиб бораётир. 1-«Оққўрғон», «2-«Далварзин», «Чаноқ», «Пискент» совхозларида терим ишлари уюшқоқлик билан ўтмоқда. Йиғим-теримда яхши натижаларга эришган Юқори Чирчиқ ишлаб чиқариш бошқармасига ва «Чаноқ» совхозига область партия комитетининг кўчма Қизил байроғи берилди.

Машина терими ҳам бошланиб кетди. «Зангори кема»лар кенг пахтазорлар бўйлаб мағрур сузмоқда. «Ўзбекистон ССР беш йиллиги» 1-«Оққўрғон». Ўрта Чирчиқдаги Свердлов номли колхозларда «капитан»лар пахта денгизида жавлон урмоқдалар. Машиналар деҳқон меҳнатига барака киритмоқда, пахтакорлар кучига куч қўшмоқда.

Лекин шуни ҳам айтиш керакки, айрим бошқармалар ва хўжаликларнинг раҳбарлари ўтган йилги аччиқ сабоқлардан етарли хулоса чиқариб олмаганга ўхшайдилар. Калинин, Бекобод ва Бўка ишлаб чиқариш бошқармасидаги баъзи хўжаликларда терим суръати ҳали паст. Бу хўжаликларнинг раҳбарлари афтидан ҳали ғафлат уйқусидан уйғонмаган бўлсалар керак. Бўлмаса пахта хамма жойда яхши очилиб кетган шу дол-зарб кунларда терим суръати кўтарилмаётганлигини қандай баҳолаш мумкин!

Областимиз бўйича кунига эндигина бир процентдан ошириб пахта топшира бошладик. Ҳозирга қадар йиллик планнинг 6 процентидан ортиқ пахта тайёрладик. Бу жуда оз албатта. Биз яхши кўрсаткичга эришаётган областлардан орқада қолмоқдамиз. Бунга сабаб айрим хўжаликлар ўтган йилдагидек бу йил ҳам областимизни орқага тортмоқдалар. Теримда ҳозирдан бошлаб уюшқоқсизлик кўрсатмоқдалар. Оққўрғондаги «Коммунизм тонгги», Ленин номли, Бўкадаги Мичурин номли, Бекободдаги Дзержинский номли, «Коммунизм» Ленин номли колхозлар ниҳоят даражада судралиб, сводкада энг охирги ўринларни эгаллаб келяптилар.

Суръатга-суръат қўшадиган, кунига 2 процент ва ундан ҳам ошириб «оқ олтин» топширадиган пайт келди. Ҳамма гап бутун ишчи кучларидан тўғри фойдаланабилишда, юксак уюшқоқлик интизомлилик намуналарини кўрсатишда!

Партия ва давлат интизомига қатъий риоя қилиш, топширилган вазифани садоқат билан бажариш, жон куйдириб ишлаш партия совет ташкилотларининг бурчидир. Юқори партия органлари томонидан берилган топшириқ ҳарбир партия ходими учун, ҳар бир коммунист учун қонундир. Бу партиямиз Устави талабидир. Ваъдабозлар, ёлғончилар кўзбўямачилар, топшириқни бажармасликка ўрганиб қолган, сийқаси чиқиб кетган ходимларга бизнинг сафимизда ўрин бўлмаслиги керак! Бундай кишилар пахта фронтида бизнинг ишимизга фақат ҳалақит берадилар, бўшашувчилик кайфиятини туғдирадилар.

Коммунистлар, пахта фронтининг олдинги сафларида бўлингиз, юксак уюшқоқлик, интизом намуналарини кўрсатингиз. Барчага бош бўлиб, кенг оммани ўз атрофингизга тўплангиз, кўпмингкилограммчилар сафини кенгайтирингиз! Ишёқмаслар теримдан ўзини четга тортувчилар, енгил елпи ишларга ўзини урувчиларга нисбатан шафқатсиз бўлайлик!

Коммунистлар, ташкилотчилик кўрсатингиз, сиз пахта далаларида партиямизнинг кўз-қулоғисиз! Ҳамма сизларга қараб, ўз ишига андаза олади, ўрганади, сиз юрган йўлдан юради, ишда, юриш-туришда, хулқ-атворда, оилада, хуллас, ҳамма жойда юксак коммунистик ахлоқ намуналарини кўрсатиб ишлайлик! Партиямиз йўл-йўриқларини кенг меҳнаткаш оммага етказувчи, ёювчи, тушунтирувчи ҳам сизларсиз, коммунистлар! Далада ишлаётган чевар теримчилар механизаторларни, хирмонларда ишлаётган азаматларни ғамхўрлик, эътибор билан қуршаб олайлик, улар учун барча шарт-шароитларни яратиб берайлик!

Механизация жонимизга оро киряпти. «Зангори кема»лар куни кечадан бошлаб ишга тушди. Қоп-қанорсиз ташиш ҳамма хўжаликларда энди одат тусига кириб қолди. Аммо шуни ҳам айтиш керакки, ҳали областимиздаги айрим хўжаликларда машина теримига суст киришилмоқда. Машинага ёмон кўз билан қараётганлар ҳам топилади. Бундай кайфиятларга қатъий чек қўядиган пайт етди. Машинага ажратиб қўйилган ерларни турли баҳоналар билан тердириб юбориш ҳеч қачон кечириб бўлмайдиган ҳолдир.

Азамат механизаторлар, турсунойчилар, тюпкочи «капитан»лар, «зангори кема»ларингиз рулини маҳкам ва дадил ушлаб, машиналаримиз кучқудратини кўрсатингиз.

Отни қамчилайдиган вақт келди, пахтакор. Ҳавога ишониб бўлмайди, ахир куз-кузлигини қилади-да! Мана, ёқимсиз совуқ ҳам бошланиб қолди. Вақт кутиб турмайди. Ҳар бир дақиқа, ҳар бир кун, ғанимат! Ҳозир эл хирмонини кўтарадиган палла келди, ҳамма далада! Шундай бўлгач, биз барча ишларимизни эл тўйи бўлаётган, пахта хирмони кўтарилаётган жойга кўчиришимиз лозим. Ишлаб чиқариш бошқармаларининг партия комитетлари ўзлари бошчилик қилаётган бошқармадаги барча ташкилотлар ишини бир мақсадга — пахта йиғим-теримига қаратмоқлари даркор. Маданий-оқартув муассасалари, бадиий ҳаваскорлик тўгараклари, савдо-сотиқ, умумий овқатланиш корхоналари хуллас, қимирлаган жон борки, йиғим-теримга ўз улушини қўшсин! Колхозчилар, механизаторлар ўз вақтида аванс олсин, овқатлансин, зарур нарсаларни далада сотиб ололсин! Партия комитетлари, бошқармалардаги совет, комсомол ташкилотлари бош бўлиб далада ишлаётганлар учун барча шарт-шароитларни яратиб бермоқлари керак.

Областимиз бўйича бу йил Ватанга 321 минг тонна «оқ олтин» етказиб беришга аҳд қилганмиз. Бу аҳдимизнинг устидан чиқиш учун ҳаммамиз бир ёқадан бош чиқариб жипслашиб, уюшқоқлик билан ишлашимиз лозим. Ҳамма бир киши учун, бир киши ҳамма учун жон куйдириб меҳнат қилайлик. Ҳамма «оқ олтин» хирмони кўтарилаётган пахта фронтига, жанговар фронтга!

Калинин и[...]аб чиқариш бошқармасидаги машъал хўжалик—«Қизил Ўзбекистон» колхозининг Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Анвар Эгамназаров бригадасида янги «оқ олтин» ҳосили тез суръатлар билан йиғиб-териб олинаяпти. Бригада коллективи ўртасида кўпмингкилограммчилик ҳаракати ўзаро мусобақа асосида тобора кенг қулоч отяпти. Суратда: бригадир кунда хирмонга 200 килограммдан «оқ олтин» териб тўкаётган чевар теримчи Муяссар Иноятовадан беҳад миннатдор.

А. [...]алян фотоси.

ЛУБКОРЛАРИМИЗ ҒАЛАБАСИ

Айни кўклам эди. Каноп ниҳоллари ердан қулоқ чиқариб кўкка аста бўй чўза бошлаганда об-ҳавонинг инжиқлиги ишимизнинг белига тепди. Жала аралаш ёғиб ўтган дўл ёш ниҳолларга қаттиқ шикаст етказди. Бунинг устига ҳарорат пасайиб кетди. Дўлдан зарарланган каноп ниҳоллари ҳа деганда ўзини ростлай олмади. Хуллас канопимиз ўсишдан икки ҳафта орқада қолди. Бу аҳвол лубкорларимизнинг кўпини шошилтириб қўйган бўлса, баъзи бировлар қўл силтаб «ҳосил қўлдан кетди» дейишгача борди. Чиндан ҳам аҳвол жиддий эди.

Шунда коммунист ва комсомолларимизни, тажрибакор кекса миришкорларни маслаҳатга йиғдик, ишга солиниши лозим бўлган резерв ва имкониятларни салмоқлаб чиқдик. Йиғинда дўл, жала олиб кетган ҳар туп кўчат эвазига мавжуд кўчатлардан икки ҳисса ҳосил ундириш, бунинг учун аввало парваришни кучайтириш, қатор ораларини ишлашда механизация кучидан кенг фойдаланиш ҳамда бу ишларни амалга оширишда ҳар бир кишининг ғайрат ва ташаббус билан ишлаши ҳақида келишиб олдик.

Ана шу маслаҳат мажлисимиздан кейин қари-ю, ёшнинг, эркагу, аёлнинг ўрни далада бўлиб қолди. Азамат дала гвардиячиларимиз техниканинг рулини маҳкам тутишди. Баъзи бир ноумидликка тушган ўртоқларда умид уйғонди. Ишларимиз жўнашиб кетди. Колхозчиларимиз меҳрига қониб ниҳоллар гуркираб ўсиб берди.

Коллективимиз баҳорнинг ўша серёғин кезларида ҳам саратоннинг жазирама иссиқ кунларида ҳам тер тўкиб ҳалол меҳнат қилди.

Саратон кирганда зарпечак лубкорларимизни яна қийин аҳволга қўйди. Бу офат билан курашиш энг қийин ва сермеҳнат иш. Чунки каноп ўсиб кетгандан кейин унинг қатор ораларида механизмлар юраолмай қолади. Зарпечакка қарши кураш ишини бу вақтда фақат қўл кучи билан бажаришга тўғри келади.

Гапнинг қисқаси бўш келмадик. Экинни зарпечакдан тозалашга барчани сафарбар қилдик. Кишиларни жанговар меҳнатга руҳлантириб юбордик. Колхозиларимизнинг ғайрат-шижоатлари. барча ҳаракатларимиз зое кетмади. Экинлар офатдан сақлаб қолинди.

Курашимизнинг самараси чакки бўлмади. Далаларимизда олдинги йилларга мутлақо таққослаб бўлмайдиган даражада мўл-кўл каноп ҳосили етиштирилди. Доим қолоқ хўжаликлар қаторидан ўрин олиб келган хўжалигимиз бу йил гектар бошига 130 центнердан каноп пояси олиб, қаддини тиклади. Ялпи ҳосил бир йилда 2415 тоннагача кўпайди. Бир центнер маҳсулотнинг таннархи бултурги 8 сўм 47 тийин ўрнига, бу йил 5 сўмга тўғри келди. Бу каноп пояси етиштиришда хўжалигимизда етти йилликнинг охирига мўлжалланган кўрсаткичга эришилди деган гапдир.

Колхознинг даромади кескин кўпайди. Агар ўтган йили 964000 сўм даромад қилинган бўлса, бу йил у 1,5 бараварга ортди.

Аммо бу ҳаммаси эмас. Ҳали далаларимизда ҳосил мўл. Колхозимиз лубкорлари ўз имкониятларини ҳисобга олиб давлатга яна 2000 тонна, «кўк олтин» сотиш мажбуриятини олишди. 15 октябргача албатта бу аҳдимизнинг ҳам уддасидан чиқамиз.

Колхознинг мўл ҳосил учун курашида гектаридан ҳозиргачаёқ 150 центнердан каноп пояси топшириб, планни 170 процентга етказиб қўйган Ҳасан ота Чиндоулов, ҳосилдорликни 145—150 центнерга етказиш учун курашаётган Ли Анатолий, Холдор Рисқулов ва Ким Алексей ўртоқлар бошлиқ машъал бригадалар олдинда бормоқдалар.

Шунингдек колхозимиз хўжаликнинг бошқа тармоқлари бўйича ҳам қувончли натижаларни қўлга киритди. Жумладан. давлатга пилла топшириш 108,6 процент, гўшт сотиш 124 процент, тухум топшириш 137 процент, дон (шолидан ташқари) топшириш 100 процент ва мева сотиш 180 процент қилиб адо этилди. Бу муваффақиятларнинг ҳаммаси шонли партиямизнинг колхозларни ташкилий-хўжалик жиҳатидан янада мустаҳкамлаш учун кун сайин кўрсатаётган оталарча ғамхўрлигининг ёрқин далилидир.

М. ТАЙЛОҚОВ,
Оққўрғондаги «Гулистон» колхозининг раиси.

ТОШКЕНТ ҚИШЛОҚ ОБЛАСТЬ ПАРТИЯ КОМИТЕТИ ВА ОБЛАСТЬ ИЖРОИЯ КОМИТЕТИДА

ИЛҒОРЛАРГА ҚИЗИЛ БАЙРОҚ

Тошкент қишлоқ область партия комитети ва область ижроия комитети дағал хашак тайёрлаш ва силос бостиришнинг бориши юзасидан сентябрнинг биринчи ўн кунлиги якунларини кўриб чиқдилар. Ўзбекистон КП область комитети, область ижроия комитетининг кўчма Қизил байроғини Оққўрғон ишлаб чиқариш бошқармасидаги «КОММУНИЗМ» колхозига беришга қарор қилинди (колхоз раиси ўрток ҚАҲРАМОНОВ, партия ташкилотининг секретари ўрток АБДУРАҲМОНОВ, агроном ўрток АБДУҒАФФОРОВ). Бу колхоз хашак тайёрлаш йиллик планини 100 процент, силос бостириш планини 312,2 процент қилиб бажарган ва планга нисбатан ўн кун ичида дағал хашак тайёрлашда 35 процент, силос бостиришда 60 процент ўсишга эришган. Байроқ Калинин ишлаб чиқариш бошқармасидаги «XXI партсъезд» совхозидан олиб берилади.

Область партия комитети ва область ижроия комитети дағал хашак тайёрлаш ва силос бостиришда қуйидаги хўжаликларнинг яхши ишлаганликларини таъкидлаб ўтдилар. Оққўрғон ишлаб чиқариш бошқармасидаги Карл Маркс номли, Бекобод ишлаб чиқариш бошқармасидаги Ленин номли, Юқори Чирчиқ ишлаб чиқариш бошқармасидаги «Қозоғистон ССР 30 йиллиги», Калинин ишлаб чиқариш бошқармасидаги «Коммунист», Ўрта Чирчиқ ишлаб чиқариш бошқармасидаги Свердлов номли ва Янгийўл ишлаб чиқариш бошқармасидаги «Ўзбекистон ССР 30 йиллиги» колхозлари.

МЕҲНАТ АВЖИДА

Яшнаган бепоён далаларимизга олтин куз ҳам кириб келди. Тўлиқ гектарлардаги бўлиқ ғўзаларни энди оппоқ пахта дурдоналари безай бошлади. Ҳамма етиштирилган баракали ҳосилни йиғиб-териб олишга киришди. Чевар теримчилар, ташаббускорлар енг шимариб ишга тушиб кетдилар.

Хирмонларда янги «оқ олтин» ҳосили ғарамлана бошлади. Дала йўллари пунктга ошиқаётган ҳосил карвонлари билан гавжумлашиб кетди. Серфайз далаларимизда ҳосил тўйи бошланди. Ҳиммати баланд саҳий деҳқон дастлабки тонна «оқ олтин»ни пунктга жўнатаркан, меҳнатининг илк мевасидан беҳад қувонади.

Навоий номли колхоз пахтакорлари бу йилги мавсумда она-Ватанга 3 минг 600 тонна «оқ олтин» дурдонаси тортиқ қилишлари керак. Ана шу эзгу ният йўлида улар ҳамма вақт тер тўкиб ишладилар, доим фидокорона меҳнат нашъаси билан яшадилар. Натижа чакки бўлмади. 1625 гектар майдонни эгаллаган бағри кенг пахта далаларида мўл-кўл ҳосил етиштирилди. Шу кунларда терим авжига минган. Кўпмингкилограммчилар ҳаракати тобора кенг қулоч отяпти. Бригадаларда кўпмингкилограммчилар ҳаракатига қўшилган чевар теримчиларни ўнлаб санаш мумкин. Уларнинг ҳар бири мавсумда 10—15 минг килограммдан ҳосил териб топширмоқчи. Колхознинг 12-бригадасидан З. Тошбоева, И. Эргашева; 13-бригададан Зулҳайдарова, Абдувалиева, 14-бригададан Ж. Исҳоқова, Б. Марҳабоева каби ёшлар ана шундай чевар теримчилар жумласидандир.

Улар хирмонга кунда 100—130 килограммдан пахта териб тўкишяпти. Теримчилар орасида ўзаро меҳнат мусобақаси кундан-кунга қизғин тус олаяпти.

Колхозда теримчилар учун қулай шарт-шароит яратиб берилган. Ҳамма этак, қоп-қанорлар билан етарли таъмин этилган. Терилган пахталар ўз вақтида пешма-пеш қабул қилиб олинаётир. Бригадаларда ҳар бир оилага алоҳида майдонлар ажратиб берилган. Бу ҳосилни нобуд қилмай, тез ва тоза териб олиш имконини бераяпти.

Ҳар ўн кунда бригадалар ўртасидаги мусобақага якун ясалади. Бунда ғолиб чиққан бригадага кўчма Қизил байроқ, қўй ва пул, буюм мукофотлари топширилади. Октябрь байрамигача ҳар гектаридан 30 центнердан ҳосил кўтаришга эришган бригадага мотоцикл мукофоти берилади.

Бу йил колхозда минг тонна пахта машиналарда териб олинади. 15 та терим агрегати мавсумга тўла шайланиб турибди. Ш. Эрйигитов, М. Султонов, М. Холмирзаев. А. Хасанов сингари «зангори кема» чавандозлари 60—70 тоннадан «оқ олтин» териб беришга аҳд қилишган.

Х. ОТАҚУЛОВ,
А. АҲРОРОВ,
Ш. УТАШЕВ,

Бўка ишлаб чиқариш бошқармаси.

СУТ МЎЛ БЎЛАДИ

Соғин сигирлар авжи сутга кирган шу кеча-кундузда ғайрат билан ишлаётган чорвадорлар сут тайёрлаш йиллик планларини туғаллай деб қўйишди. Жумладан, Янгийўл ишлаб чиқариш бошқармасидаги «Коммунизм» колхозининг чорвадорлари бу йил 180 соғин сигирдан 429 минг литр сут соғиб олишни планлаштирган эдилар. Бу план бажарилай деб қолди.

Зумрад опа Шунурова бошлиқ сут соғувчилар ўзларига бириктилган ҳар бош соғин сигирдан бир йилда 3700—4000 литрдан сут соғиш мажбуриятини олишган эди. Жўра Раззоқова, Мақсуда Рамазонова, Карима Йўлдошева, Мўнаввар Отахўжаева ва Рихси Низомова сингари сут соғувчилар кунлик нормаларини бир ярим-икки баравар ошириб адо этиб аҳдларининг устидан чиқаётирлар.

Н. МИРШАРИПОВ.

СОҲИБКОРЛАР ТАЖРИБА АЛМАШМОҚДАЛАР

13 сентябрда Шредер номли илмий тадқиқот иститутида ширин узум етиштириш юзасидан илмий методик кенгаш ўз ишини давом эттирди. Кенгашда социалистик мамлакатларнинг олимлари ва мутахассислари қатнашмоқдалар.

Ширин узум етиштиришнинг аҳволи ва ривожлантириш перспективалари — докладларнинг асосий темаси шу куни ана шундан иборат бўлди. Болгария қишлоқ хўжалик фанлари академиясининг корреспондент аъзоси К. Стоев, Венгриядан қишлоқ хўжалик фанлари доктори К. Пал, боғдорчилик ва узумчилик институтининг директори (Руминия) В. Попа, Бутуниттифоқ «Магарач» виночилик ва узумчилик илмий тадқиқот институтининг директори (СССР) Т. Г. Катарьян, узумчилик ва виночилик институтининг илмий ходими (Чехословакия) Д. Поспишилова ва бошқалар доклад қилдилар.

Докладларда ширин узум етиштириш агротехникаси, узум узиш, сақлаш ва ташиш масалалари ёритилди, социалистик мамлакатларнинг соҳибкорлари ўтказаётган илмий тадқиқот ишларининг муҳим якунлари чиқарилди.

Кенгаш ўз ишини давом эттирмоқда. (ЎзТАГ).

ЯЙЛОВДА

Яйлов деганда кўм-кўк майсаларга бурканган. уфққача туташиб кетган бепоён қир-адирларни эслайсан киши.

Ҳа, мана шу серўт адирлар бағрида эса отар-отар қўй-қўзилар, пода-пода сигир-бузоқлар, тўп-тўп туя, бўталоқлар боқилади, уларни етилтириб эл дастурхонига мўл-кўл гўшт, сут етказиб берилади.

Қураматоғ ёнбағирларида жойлашган отарларда бўлганмисиз, булоқлардан оқиб тушаётган зилол чашма атрофида бир нафас ҳордиқ чиқарганмисиз. Ҳа, бу ерлар жуда гаштли, айниқса кечки пода қайтар пайтида довон ошишга интилаётган карвонни кўриб кўзингиз қувонади. Бу отарда «Тошкент» наслчилик совхозининг моллари, қўй-қўзиси боқилади. Совхозининг машҳур чўпони Маҳкам ака бошлиқ бригаданинг ўзи 840 бош майин жунли қўйга қарайди. Чўпонлар қўйларни меҳр билан боқиб зоотехника қоидаларига риоя қилганликлари туфайли ҳар юз совлиқдан 110—115 бошдан қўзи олишга муваффақ бўлишди. Улар қўйлардан кўпроқ жун қирқиб олишга алоҳида эътибор беришади. Маҳкам ака бошлиқ чўпонлар 840 бош совлиқнинг ҳар 100 бошидан 115 бошдан қўзи олди. Жун қирқиб олиш йиллик планини 130 процент қилиб бажарди. Давлатга 2450 килограмм юқори сифатли жун қирқиб топширишди. Бундай ютуқларни қўлга киритишда чўпонлардан Эшбой Маннопов, Абдиали Ҳамдамовларнинг ҳам ҳиссаси катта.

Бу йил туғилган қўзичоқлар соғлом ўсмоқда. Уларнинг жингалак жуни қуёш нурида жилоланади. Яйлов эса бу йил айниқса серўт. Келгуси йили бу ерда боқилиб семиртирилган моллардан эл-юртга тонналаб гўшт, юқори сифатли жун жўнатилади. Бу маҳсулотларни етиштиришда коммунист Маҳкам ака Иброҳимовга ва унинг ҳамкасбларига янгидан-янги ютуқлар тилаймиз.

Б. УМАРОВ.
П. ТОЖИЕВ.

ТЕРИМЧИ ҚИЗГА

Кеча пахтазордан ўтардим отда,
Хирмонга тўкардинг пахтангни, Иқбол.
Бир қиё боқдингу, мени этдинг лол —
Кўзларинг ёлқини зўр эди ўтдан.
Меҳнатинг, ҳурматинг ром этди, ишон!
Мунча ҳам гўзалсан, ҳой теримчи қиз!
Тез-тез пахта териб, этак тўлган кез —
Завқим тошиб сенга боқаман шодон —
Ҳой теримчи қиз.

Пўлат НИШОНОВ.

(Планга нисбатан процент ҳисобида: биринчи устун — бошқармалар, иккинчиси — кунлик ўсиш, учинчиси — мавсум бошидан, тўртинчиси — қоп — қанорсиз ташиш).

Юқори Чирчиқ	1,90	10,33	9,51
Ўрта Чирчиқ	1,40	7,67	9,53
Янгийўл	1,17	6,70	8,51
Оққўрғон	1,47	6,31	8,09
Бўка	0,94	5,77	7,41
Калинин	1,15	5,71	7,33
Бекобод	0,75	4,62	5,91
Область бўйича	1,19	6,43	7,97

КОММУНИСТИК ҚУРИЛИШНИНГ МУҲИМ ШАРТИ

МЕҲНАТ УНУМДОРЛИГИНИ ОШИРИШ МАСАЛАСИГА БАҒИШЛАНГАН ИЛМИЙ-ИҚТИСОДИЙ КОНФЕРЕНЦИЯ

Областимиз саноат корхоналарининг коллективлари улуғ етти йиллик топшириқларини муддатидан илгари ўринлатиш юзасидан ўзаро социалистик мусобақани тобора қизитаётирлар. Етти йиллик бошидан бери планга қўшимча юзларча миллион сўмлик саноат маҳсулоти ишлаб чиқарилди. Бу йилги социалистик мажбуриятни ҳам муваффақиятли адо этиш учун барча шарт-шароит мавжуд. Саккиз ойлик план 103 процент адо этилди. Қўшимча равишда кўплаб минерал ўғит, кўмир, турли машиналар, бронекабель, газ плиталари, газлама, гўшт ва бошқа хил маҳсулот турлари тайёрланди.

Бу муваффақиятлар ўз-ўзидан қўлга киритилаётгани йўқ, албатта. Партия ташкилотлари, ишлаб чиқариш новаторлари ва инженер-техник ходимларнинг жонкуярлиги туфайли, улар техника тараққиётини изчил жадаллаштириб бораётганликлари сабабли етти йилликнинг ўтган тўрт йили ичида область саноат корхоналарида 220 поток-технологик линия, 240 конвейер линияси, бир ярим мингга яқин агрегат, махсус, ярим автомат ва автомат станок ҳамда жуда кўп хил асбоб-ускуна ўрнатилди.

Саноат корхоналари коллективлари, конструкторлик бюролари ва илмий-тадқиқот ташкилотлари шу давр ичида 117 номда янги машина, асбоб, 220 дан зиёд мебель, пойафзал, кийим-кечак хилини яратдилар ва тайёрлашни ўзлаштирдилар.

Рационализаторлар ва ихтирочилар саноатимизни янада юксалтиришга баракали ҳисса қўшаётирлар. Улар етти йилликнинг ўтган даврида ишлаб чиқаришга 44 минг таклиф жорий қилиб, халқ хўжалигига 30 миллион сўмдан зиёд иқтисодий фойда келтиришди.

Техниканинг [illegible]сиз тараққий этиб бораё[illegible], фан ва техниканинг ян[illegible] кенг жорий этилаёт[illegible] областимиз саноат корх[illegible]да меҳнат унумдорлигини [illegible]юксиз ошириб боришга имкон [illegible]ирмоқда. Ўтган тўрт йил [illegible] меҳнат унумдорлиги 35 про[illegible]т ўсди. Бу, етти йиллик кон[illegible] рақамларида белгиланганидан кўра юқорироқ суръатдир. Шу йилнинг саккиз ойи мобайнида меҳнат унумдорлиги бўйича белгиланган план 102,2 процент бажарилди.

Бу соҳада қўлга киритаётган ютуқларимиз мақтовга лойиқ. Бироқ бундан кўра юксакроқ натижаларга эришиш мумкинми? Меҳнат унумдорлигини тағин ҳам ошириш имконини берадиган қандай резервларимиз бор?

Ўзбекистон КП Тошкент саноат область комитети, ЎзССР фанлар академияси экономика институти ва Ўрта Осиё халқ хўжалиги кенгаши ташаббуси билан куни кеча пойтахтимизда ўтказилган илмий-иқтисодий конференцияда ана шу масала ҳар томонлама қизғин муҳокама қилинди, меҳнат унумдорлигини янада оширишнинг илмий ва амалий жиҳатлари чуқур асослаб берилди. Битмас-туганмас резервлар борасида талайгина қизиқарли гаплар бўлди, қимматли фикрлар ўртага ташланди.

БОШ ЙЎЛИМИЗ

Жамият тараққиётининг объектив иқтисодий қонуниятларидан бири меҳнат унумдорлигини оширишдир. Бу қонуният фақат коммунизмга эмас, балки барча ижтимоий-иқтисодий формацияларга, таалуқлидир. В. И. Ленин кўрсатиб ўтганидек, бир ижтимоий формациядан иккинчисига ўтиш ижтимоий меҳнатнинг юксак даражадаги унумдорлигига эришилган тақдирдагина амалга ошади.

Шу боисдан Коммунистик партия Лениннинг жамият тараққиётида меҳнат унумдорлигини ошириш ҳал қилувчи аҳамиятга эга эканлиги ҳақидаги таълимотига асосланиб ўз фаолиятида бу масалага биринчи даражали аҳамият бериб келаётир.

Партиямизнинг XXII съезди резолюциясида ҳам меҳнат унумдорлигини ошириш — коммунистик қурилиш сиёсати ва практикасининг туб масаласи эканлиги алоҳида қайд қилинган.

Конференцияни очган Ўзбекистон КП Тошкент саноат область комитетининг биринчи секретари ўртоқ **П. Каймаковнинг** кириш сўзида ҳам, ЎзССР Фанлар академияси экономика институти директори, иқтисод фанлари доктори ўртоқ **О. Жамоловнинг** докладида ҳам меҳнат унумдорлигини оширишнинг иқтисодий қонунияти ва унинг коммунистик жамият қурилишидаги аҳамияти ишонарли фактлар асосида кўрсатиб ўтилди.

Докладчи таъкидлайдики, СССРда, шунингдек областимизда партия XXII съезди ҳамда Марказий Комитетнинг Пленумлари қарорлари асосида меҳнат унумдорлигини лозим даражага кўтариш учун қуйидаги асосий шарт-шароитларни амалга ошириш керак.

Биринчидан, меҳнатни энг замонавий техника билан қуроллантириш;

иккинчидан, жамоат ишлаб чиқаришини ихтисослаштириш ва кооперациялаш соҳасидаги тадбирларни амалга ошириш, бу билан меҳнат сарф-харажатларини, хомашё ва бошқа моддий ресурсларни тежашда туб ўзгаришни, айни вақтда маҳсулот сифатини кескин яхшилашни таъминлаш;

учинчидан, кадрларнинг юксак маданий-техника савияли бўлишини таъминлаш;

тўртинчидан, меҳнат самарасига боғлиқ ҳолда ходимларнинг моддий манфаатдорлигини янада ошириш.

Докладчи ана шу шарт-шароитларни областимиз саноати мисолида кенг таҳлил қилиб берди.

ИХТИСОСЛАШТИРИШ АФЗАЛЛИКЛАРИ

Ўрта Осиё халқ хўжалиги кенгаши раисининг ўринбосари ўртоқ **А. Назарьянц** конференциянинг ялпи мажлисида қилган докладида саноат корхоналарида меҳнат унумдорлигини оширишнинг резервлари ва улардан унумли фойдаланиш йўллари масаласига батафсил тўхталди.

Корхоналарда бир хил маҳсулот тайёрлашдаги такрорийлик, дейди докладчи, табиий равишда паст унумда ишлашга олиб келади. Чунки бу корхоналарнинг ҳар бири чекланган миқдорда маҳсулот ишлаб чиқариши керак. Бунинг устида улардаги маҳсулот тури кўп бўлади. Масалан, тикувчилик саноатининг 15 фабрикасида 160 потокда бир турдаги маҳсулот тайёрланмоқда айрим фабрикалар эса ҳатто 100 хил номда маҳсулот ишлаб чиқаришаётир.

Пойафзал саноатида 113 хил оёқ-кийим чиқарилаётган бўлса, шундан 30 хили 3—4 республикадаги кўпгина фабрикаларда бир-бирини такрорлаган ҳолда тикиб чиқарилмоқда.

Машинасозлик саноатида ҳам шу аҳволга дуч келамиз. Бу тармоқнинг ҳар бир корхонаси ўзи учун барча узел ва деталь, қуйилма, инструмент, метиз ва бошқалар тайёрлайверади.

Шунинг учун Ўрта Осиё саноатининг барча тармоқларида ишлаб чиқаришни ихтисослаштириш меҳнат унумдорлигини оширишнинг энг муҳим резервларидан дейиш мумкин.

Тошкент экскаватор заводи технологи ўртоқ Г. Гончарова «Инженерлик соати» ташаббусига қўшилиб қисқа вақт ичида машиналарнинг меҳнат сарфиётини камайтиришга қаратилган 6 та таклиф киритди. Ҳозирнинг ўзидаёқ шундан тўрттаси ишлаб чиқаришга жорий қилинди. Суратда сиз бу ижодкор аёлни яна бир таклиф устида ишлаётган пайтини кўриб турибсиз.

А. Тўраев фотоси.

Ихтисослаштириш ишлаб чиқариш жараёнларини комплекс механизациялаш ва автоматлаштириш масаласини муваффақиятли амалга ошириш учун асосий база бўлиб ҳам хизмат қилади. Демакки, меҳнат унумдорлиги янада ошади.

Ҳозирги вақтда машинасозлик, радиотехника, енгил, тўқимачилик, озиқ-овқат, мебель ва саноатнинг бошқа тармоқлари бўйича бирин-кетин ихтисослаштириш бошлаб юборилди. Масалан, Қўқондаги «Большевик» заводи газ баллонлари ишлаб чиқаришга ихтисослаштирилди. Илгари бу хил маҳсулотни беш корхона ишлаб чиқарар эди. Эндиликда газ баллонлари ишлаб чиқариш деярлик бир ярим ҳисса ортади. Чунки, корхона юксак механизацияли поток ишлаб чиқариш характерига эга бўлади. Шундай қилиб, газ баллонлари партияси тайёрлаш ҳажми 10 баравар, меҳнат унумдорлиги 35 процент ортади.

Машинасозликдаги катта резервларимиз эса вал, ўқ, юлдузча ва шестерня, пружина сингари бир типдаги деталлар тайёрлашни технологик жиҳатдан ихтисослаштиришдан иборат. Ҳисоблашлар шуни кўрсатмоқдаки, агар бу тадбир тўла амалга ошса, машинасозликда меҳнат унумдорлиги 8 процент ортади, маҳсулот таннархи 4 процент камаяди. Шунингдек темирчилик-пресс цехлари ишини қайта қуриш, қуйилма тайёрлашни ихтисослаштириш ҳам бизга меҳнат унумдорлигини кескин ошириш учун катта имкониятлар яратиб беради.

Халқ хўжалиги институти бухгалтерия ҳисоби ва анализи кафедрасининг мудири, профессор ўртоқ **А. Айрумовнинг** доклади саноатда меҳнат унумдорлиги резервларини анализ қилиш ва планлаштириш методикасига бағишланди.

Саноат корхоналарида социалистик мусобақани ҳар томонлама кучайтириш ва илғор тажрибаларни қўлланиш меҳнат унумдорлигини оширишда беқиёс роль ўйнади. Меҳнат унумдорлигини ошириш ва ишлаб чиқариш технологиясини такомиллаштириш учун кураш жараёнида социалистик мусобақанинг янги формалари вужудга келмоқда, ажойиб ватанпарварлик ташаббуслари ва ҳаракатлар туғилаётир. Бу ҳаракат ва ташаббусларни кенг ёйиш — меҳнат унумдорлигини ошириш учун кураш демакдир. Тошкент шаҳар партия комитети саноат бўлимининг мудири ўртоқ **И. Паначевний** ўз докладида шулар ҳақида тўхталди.

ЯНГИ ТЕХНИКА ХОСИЯТИ

Меҳнат унумдорлигини оширишнинг шартлари кўп. Жумладан, техникани тараққий эттириш, ишлаб чиқаришни ташкил этишни такомиллаштириш, меҳнатни ташкил этиш ва хўжаликни бошқаришни яхшилаш сингари қатор муҳим факторлар бор.

Илмий-иқтисодий конференция қатнашчилари секцияларга бўлиниб, ана шу масалалар бўйича тематик докладлар тинглашди, тажрибаларини ўртоқлашдилар.

Саноатда техника тараққиёти ва меҳнат унумдорлигини ошириш бўйича иш олиб борган секцияда талайгина диққатга сазовор гаплар бўлди. Ўрта Осиё халқ хўжалиги кенгаши техника бошқармаси бошлиғи ўртоқ **В. Кришталь** ана шу секция мажлисида «Техника тараққиёти — меҳнат унумдорлигини тўхтовсиз оширишнинг негизи» темасида доклад қилди. У кўрсатиб ўтдики, ишлаб чиқаришга янги такомиллашган техника ва технологияни изчиллик билан жорий қилиш, прогрессив материалларни кенг қўлланиш, меҳнатни ташкил этишни яхшилаш ва кишиларнинг маданий-техника савиясини ўстириш меҳнат унумдорлигини ошириш йўлидир. Масалан, «Ташавтомаш», «Ташкенткабель», Чирчиқ ойнасозлик ва Оҳангарон асбоцемент трубалари сингари заводларда янги техникага таяниш туфайли меҳнат унумдорлигини ошириш топшириғи муваффақиятли адо этилмоқда.

Ишлаб чиқаришни комплекс механизациялашнинг хосиятини Тошкент тўқимачилик комбинати 2-йигирув фабрикаси мисолида ҳам яққол кўриш мумкин. Бу йил ана шу фабрикада чала маҳсулот ва калаваларни ташиш операциясини комплекс механизациялаш тугалланади. Оқибатда 27 ёрдамчи ишчини бошқа участкага ўтказиш имкони туғилади. Ҳисоблар шуни кўрсатмоқдаки, бу фабрикада ҳозир қўлда қилинаётган ишларни механизация зиммасига юкланса, меҳнат унуми 10 процент ошар экан.

Ўрта Осиё халқ хўжалиги кенгаши давлат конструкторлик бюросининг бошлиғи ўртоқ **П. Куличенков** ихтисослаштириш ва ишлаб чиқаришни комплекс механизациялашнинг афзалликларини ишонарли мисоллар ва диаграммалар ёрдамида тушунтириб берди.

«Ташавтомаш» заводи план бўлими бошлиғи **Слученков,** экскаватор заводи партия ташкилотининг секретари **Р. Кислюк** ўртоқлар ўз корхоналари тажрибаси асосида машиналар меҳнат сарфиётини камайтириш йўллари ҳақида гапирдилар.

Тошкент автомобиль машинасозлиги заводида еттийиллик мобайнида оғир иш жараёнларини механизациялашга қаратилган ўнлаб тадбирлар амалга оширилди. 70 дан ортиқ автомат, ярим автомат, махсус ва агрегат станоклар ўрнатилди. Шуларнинг 11 таси коллектив кучи билан яратилган. Натижада тўрт йил ичида корхонада меҳнат унумдорлиги 30 процент ўсди. Бу, албатта, машиналарга кетаётган сарф-харажатларни кескин қисқартишга олиб келди. Етти йиллик бошида бир прицепга 305 норма-соат сарфланган бўлса, ҳозир 74 норма-соатга келтирилган. Яқин орада бу кўрсаткич 50—55 га қадар камайтирилади.

Экскаватор заводи техника зиёлилари бошлаган «Инженерлик соати» ташаббуси кутилгандан аъло самаралар бермоқда. Ҳозир бу ҳаракатга 100 дан ортиқ корхона коллективи қўшилган.

Секция йиғилишида Тошкент тўқимачилик комбинатининг бош инженери ўринбосари **Л. Пономаренко,** Чирчиқ электрохимия комбинати директори **В. Қодиров** ўртоқлар асбоб-ускуналардан фойдаланишни яхшилашга қаратилган қимматли фикрларни ўртага ташладилар.

Бошқа секциялардаги машғулотлар ҳам қизиқарли ўтди. Меҳнатни ташкил этиш ва ишлаб чиқаришни бошқариш секциясида Тошкент саноат область партия комитетининг секретари ўртоқ **М. Зондов** «Кадрларнинг маданий техника савиясини ўстириш — меҳнат унумдорлигини оширишнинг ҳал қилувчи шарти», облсовпроф раиси ўртоқ **Ю. Володин** «Меҳнатни нормалаш ва ишҳақи тўлашни такомиллаштириш — меҳнат унумдорлигини оширишнинг муҳим омили» темаларида қизиқарли доклад қилдилар.

Сўнгра конференция қатнашчилари яна қўшма мажлисга тўпландилар. Ўрта Осиё халқ хўжалиги кенгашининг енгил саноат бўйича конструкторлик-технологик бюроси бошлиғи ўртоқ **М. Закс** «Енгил саноатда ихтисослаштириш ва кооперациялашнинг меҳнат унумдорлигини оширишдаги роли» темасида доклад қилди. Кейин секцияларнинг раҳбарлари иш якунлари ҳақида ахборот бердилар.

Конференция муҳокама қилинган масалалар юзасидан резолюция қабул қилди.

Т. МИРҲОДИЕВ.

Тошкентдаги фармацевтика заводи коллективи Улуғ Октябрь байрамини муносиб нишонлаш мақсадида ғайратга-ғайрат қўшиб ишлаётир. Байрамолди социалистик мусобақасида таблетка тайёрлаш цехининг ишчилари пешқадамлик қилмоқдалар. Суратда: цех мастери Асқар Латипов (чапда) ва ишчи Толмас Аҳмедов ўртоқлар тайёрланган таблеткалар сифатини кўздан кечирмоқдалар.

А. Тўраев фотоси.

СОВЕТ ҚУРИЛИШИ

ХАЛҚ ХИЗМАТКОРИ

Киров район Советининг депутатлар қабул хонаси. Хона шинамгина қилиб безатилган. Бу ерда эндигина йигирма уч баҳорни кўрган йигит маслаҳат сўраб келган сайловчиларни қабул қиларди.

Мана, навбат билан Ефим Яковлевич Пугачев ҳам хонага кирди.

— Келинг, отахон, — Зуҳриддин ўрнидан туриб, мўйсафидни самимий қарши олди.

— Мен турган квартира оилам учун торлик қилаяпти. Кексайиб қолдим, бунинг устига касалванман. Кенгроқ квартира билан таъминлашга ёрдамлашсангиз.

Зуҳриддин Ефим Яковлевичнинг аризасини кўздан кечирди, диққат билан мўйсафиднинг гапларига қулоқ солди. Сўнг:

— Хўп бўлади отахон, ёрдам беришга ҳаракат қиламиз, — деди Зуҳриддин. Пугачёв унинг қабулидан хурсанд бўлиб чиқди.

Район Советининг депутати Зияев эртаси куни Е. Пугачевнинг уйида бўлди. Унинг турмуш шароити билан танишди. У, ўз сайловчиси билан хайрлашар экан, карияни янги квартира билан таъминлаш зарур деган қарорга келди ва бу масалани район Совети ижроия комитети раҳбарлари олдига қўйди.

... Мана, Пугачёвнинг қўлида янги квартира учун берилган ордер. У, ўз депутати Зуҳриддин Зияевдан бениҳоя хурсанд.

— Янги квартира билан таъминландим, кексалар учун кўрсатилаётган ғамхўрликдан миннатдорман, — дейди Ефим Яковлевич севинчи ичига сиғмай.

Зуҳриддин ҳамиша ҳам ўз сайловчилари билан яқин, улар билан доимо ҳамнафас, ҳамдард. Қўлидан келган ёрдамини аямайди.

Бир куни Қодир Каримов уч ёшли ўғлини боғчага жойлаштириб, хотини Турсунойни ишга киритиш ҳаракатига тушиб қолди. Ўғилчасини боғчага жойлаштиришда қийналди, шекилли, Зуҳриддиндан ёрдам сўради.

— Ташвишланманг, ёрдам берамиз, — деди Зуҳриддин ўзига хос мулойимлик билан.

Халқ хизматкори сўзининг устидан чиқди. Ҳозир Каримовнинг ўғилчаси болалар боғчасида дўмбиллаб, ўйнаб юрибди. Турсуной Каримова эса «Ташавтомаш» заводида илғор ишчилар қаторида ишлаб турибди. Бундай мисолларни, унинг ҳақидаги илиқ сўзларни кўплаб келтириш мумкин.

Зуҳриддин актив жамоатчи йигит, у кўпчиликнинг иши учун ҳамма вақт жонбозлик кўрсатади, вақтини, меҳнатини аямайди.

Яқинда у район кутубхоналарининг қишга тайёргарлик ишларини текширишда актив қатнашди. Текшириш натижасида «Узбексельмаш» заводига қарашли кутубхона ишидаги жиддий камчиликларни аниқлади. Бу камчиликларни район Советининг ёрдами билан бартараф қилишда катта ташаббус кўрсатди.

Шунингдек, пойтахтдаги «Фотопромкомбинат»га қарашли кўпгина фотография тармоқларининг хизмати аҳоли талабини қондирмаётганини пайқаган депутат Зияев, бу ишга бефарқ қараб туролмади. Корхонадаги ишларни чуқур ўрганишга киришди. Бу ердаги кўпгина камчиликларни аниқлаб, район ижроия комитети олдига қўйди. Натижада у ердаги жиддий камчиликлар ҳам бартараф қилинди.

Сайловчиларнинг наказларига, уларнинг ариза ва шикоятларига қулоқ солиб, яқиндан ёрдам беришни Зуҳриддин ўзининг шарафли бурчи деб билади. «Бу депутатнинг шарафли иши», дейди у.

Дарҳақиқат «Узбексельмаш» заводининг ёғоч буюмлари тайёрлаш цехида оддий дурадгор бўлиб ишлаётган Зуҳриддин Зияев ҳамма вақт халқ хизматига тайёр. Шунингдек, у ўз касбини ҳам севади. Ҳамма гап шунда. Шунинг учун қисқа вақт ичида цехнинг илғор ишчиси бўлиб олди. У топшириқларни 120—130 процентдан қилиб бажаряпти. Коллектив Зияевни ҳурмат қилади. Сайловчиларнинг ишончини шараф билан оқлаётган бу йигитдан ҳамма хурсанд.

Т. ҲАКИМОВ.

НОМСИЗ КЎЧАЛАР, НОМЕРСИЗ УЙЛАР

РЕДАКЦИЯГА ХАТ

Бутуниттифоқ пахтачилик илмий текшириш институти (СоюзНИХИ) территориясида Улуғбек посёлкаси қад кўтарган. Бу посёлкада СоюзНИХИ ва боғдорчилик совхози ишчи хизматчилари яшайди. Бу ердаги кўркам турар-жойлар, булутга бош урган серяпроқ дарахтлар киши эътиборини ўзига тортади. Посёлкада ишчи-хизматчилар учун ҳамма нарса муҳайё. Маданий-маиший хизмат кўрсатиш ишлари яхши йўлга қўйилган.

Лекин шундай обод посёлкадаги кўчаларга шу вақтга қадар ном қўйилмаганлиги, уйларнинг бирортасида ҳам номер йўқлиги посёлка ҳуснига доғ бўлиб турибди. Бу аҳвол почта-алоқа бўлимлари ишларида айниқса кўп қийинчилик туғдиряпти. Хат, газета ва журналлар кўпинча эгаларига етиб келмайди.

СоюзНИХИда ишлаётган 700 дан ортиқ ишчи ва хизматчининг кўпчилиги ҳозир шу адрессиз уйларда яшаяпти. Улар аниқ адрес йўқлиги туфайли газета ва журналларга ҳам обуна бўлишолмаяпти. Меҳнаткашлар бу ҳақда Улуғбек посёлка советининг раиси ўртоқ Неъматуллаевга бир неча бор мурожаат ҳам қилишди. Бироқ, у бу муҳим масалага эътибор бермай келяпти. Посёлкадаги бу аҳволни Калинин район ижроия комитети раҳбарлари ҳам яхши билишади-ю, аммо парво қилишмайди.

Кези келганда шуни ҳам айтиш керакки, посёлкада яшовчи аҳоли ҳозир сув масаласида ҳам анча қийналган. Водопровод қурилиши бошланди-ю, чала қолиб кетди. 1961 йилнинг кузида «водопровод қурилармиш» деган хабар тарқалиб, ҳаммамиз қувонган эдик. Дарҳақиқат тез кунда водопровод трубалари ва колонкалари ўрнатилиб, башня ҳам қурилабошланди. Аммо «шижоат» билан бошланган бу иш ўлда-жўлда бўлиб қолди. Ҳозир посёлка аҳолиси елкасига обнаш қўйиб, узоқ масофадан сув ташиб келишга мажбур бўляпти.

Хўш, меҳнаткашларнинг арзига район ташкилотларининг раҳбарлари қандай жавоб қилишаркин?

Посёлкада яшовчи меҳнаткашлар ана шу саволга жавоб кутишяпти.

В. ИСОМИДДИНОВ,
А. РАСУЛЕВ.

ХАЛҚ СОҒЛИҒИ ПОСБОНЛАРИ

ЖОНКУЯР

Врач-хирург! Бу сўзни эшитган пайтингизда кўз олдингизда қандайдир ўзингизнинг энг яқин кишиларингиздан бири гавдаланади. Ҳа, совет жамиятидаги ҳар бир жонкуяр врачнинг меҳрибон сиймоси ўзининг шифобахш қўллари билан даволаб соғлом қилиб юборган кишисининг қалбида мангу яшайди.

Ёш врач-хирург Ш. Қосимов ҳам ана шундай жонкуяр, ўз ишига жони-дилидан берилган, бутун билим ва куч-ғайратини халқимиз учун сарфлайдиган соғлиқ посбонларидан биридир. Камтарин, хушмуомалали хирург Шавкат Қосимов бу қийин, лекин шарафли касбда ишлайбошлаганига эндигина уч йил бўлди. Аммо у шу давр мобайнида анча тажриба орттирди. Бу касбни эгаллаш, албатта осон бўлмади.

Ш. Қосимов ёшлигидан врачлик касбига қизиқар, кишиларнинг жароҳатларига малҳам қўйиб, улардан миннатдорчилик сўзлари эшитишни орзу қиларди. Бу зўр қизиқиш уни медиклар даргоҳи бўлган Тошкент Давлат медицина институтига етаклади.

Студентлик чоғларида Ш. Қосимов секин-аста уста хирурглар ва шахсан профессор Л. Д. Василенконинг раҳбарлигида институтнинг 3-хирургия клиникасида беморларни операция қилишга қатнашабошлади. Бора-бора унинг кўзлари жарроҳлик асбобларини тез айириб, қўллар бу ишга ўргана бошлади.

Бир куни беморни операция қилишдан аввал профессор Л. Д. Василенко: «ўғлим бу галги операцияни ўзингиз бошқарасиз», — деди Ш. Қосимовга.

Операция бошланди. Врачларнинг, профессорнинг кўзлари бўлғуси ёш хирургнинг тез ва аниқ ҳаракат қилаётган қўлларига тикилган. Ўртоқ Қосимов ҳаяжонланар, шу аснода ҳамма нарсани унутган, бутун фикри-зикри операцияни яхши ўтказишга қаратилган эди.

— Яша ўғлим, табриклайман, операциянгиз аъло даражада ўтди, — профессор унинг қўлларини сиқиб табриклади.

Институтни битиргач, Оққўрғон район соғлиқни сақлаш бўлимига йўлланма олди. У хирургия бўлимига хирург қилиб тайинланди. Мана энди мустақил врач-хирург. У бундан кейин мустақил ишлаши, ҳозирги замон медицина фанидаги ютуқларни тинимсиз ўрганиши ва шу билан бирга ўзига муносиб шогирдлар тайёрлаши керак. Буни чуқур ҳис қилган ёш хирург бутун куч-ғайрати билан ишга киришди.

Мураккаб операциядан эндигина уйига келиб овқатланишга ўтирган эди ҳамки, ташқаридан «тез ёрдам» машинасининг қаттиқ сигнали эшитилди. Кабинадан бир врач шошилиб тушган пайтда Ш. Қосимов эшикдан отилиб чиқди.

— Бир ҳомиладор хотин оғир аҳволда келтирилди, жуда кўп қон йўқотган, ўлим тўшагида ётибди, — деди ҳалиги врач энтикиб.

— Қани, кетдик, — деди хирург.

Машина уларни елдай учириб олиб кетди. Хирургнинг хаёлида машина жуда имиллаб юраётгандай, келтирилган бемор оғир дарддан қийналиб ҳаётдан кўз юмаётгандай туюларди. Бундай пайтларда киши ҳаётини соатлар, минутлар, қолаверса секундлар ҳал қилади.

Машина касалхонага етиб келди. Хирург операция хонасига кирди. У оқ халатини кияр экан, ёрдамчи врач-хирурглардан касаллик сабабларини суриштириб билиб олди.

Операция бошланди... Хирургнинг олдида ҳали ёруғ дунёни кўрмаган болани, оғир дард билан азоб чекаётган хастадил аёлни қутқариш, уларга ҳаёт ато қилишдек қийин вазифа турарди. Бундай мураккаб операцияларни қилавериб анча тажриба тўплагани учунми, бу операциянинг ҳам яхши ўтишига ишончи комил эди. Шундай бўлди ҳам.

Ёш хирург Ш. Қосимов ҳозиргача мингдан ортиқ мураккаб операция қилди. Касалхонанинг хирургия бўлимидаги беморлардан хирург тўғрисида сўрасангиз унинг номини фахр билан тилга олишади, ўзларининг энг яқин кишиларидек ҳурмат қилишади.

Ҳозир Ш. Қосимов Оққўрғон район касалхонасида бош хирург ҳамда бош врачнинг даволаш бўлими бўйича ўринбосари бўлиб ишламоқда. Врач-хирург Ш. Қосимовнинг келажаги порлоқ. У ҳали ўнлаб, юзлаб беморларни даволайди, дардларига малҳам бўлади. Бунга ишончимиз комил!

Э. ОТАБОЕВ.

Тошкентдаги 58-болалар яслиси намунали болалар муассасаларидан биридир. Суратда: врач А. Юсупова кичкинтойнинг соғлиғини текшириб кўрмоқда.

А. Абалян фотоси.

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» НАТИЖАЛАРНИ МАЪЛУМ ҚИЛАДИ

„ЎЗЛАРИ ТЎРДА, ПЛАН ПОЙГАКДА"

Газетамизнинг шу йил 104-сонида «Ўзлари тўрда, план пойгакда» сарлавҳа билан танқидий мақола босилган эди. Унда Тошкент асбобсозлик заводи раҳбарлари йиллик планни дўндирдик, буёғини ҳам боплаб юборамиз, деб хотиржамлик кайфиятига тушиб қолганликлари натижасида завод плани барбод бўлгани танқид қилинган эди. Мақола завод партия ташкилотининг умумий мажлисида муҳокама қилинган. Фактлар тўла тасдиқланган.

Тошкент асбобсозлик заводи партия ташкилотининг бюроси 1-цех бошлиғи Р. Эмиралиевни ўз вазифасидан четлаштирди ҳамда масъул шахслар қаттиқ огоҳлантирилган, деб хабар қилади завод партия ташкилотининг секретари А. Василенко.

ЎЗБЕКИСТОН
БОЙЛИКЛАРИ
КОММУНИЗМ
ХИЗМАТИДА

Нефть ва ГАЗ — бебаҳо БОЙЛИК

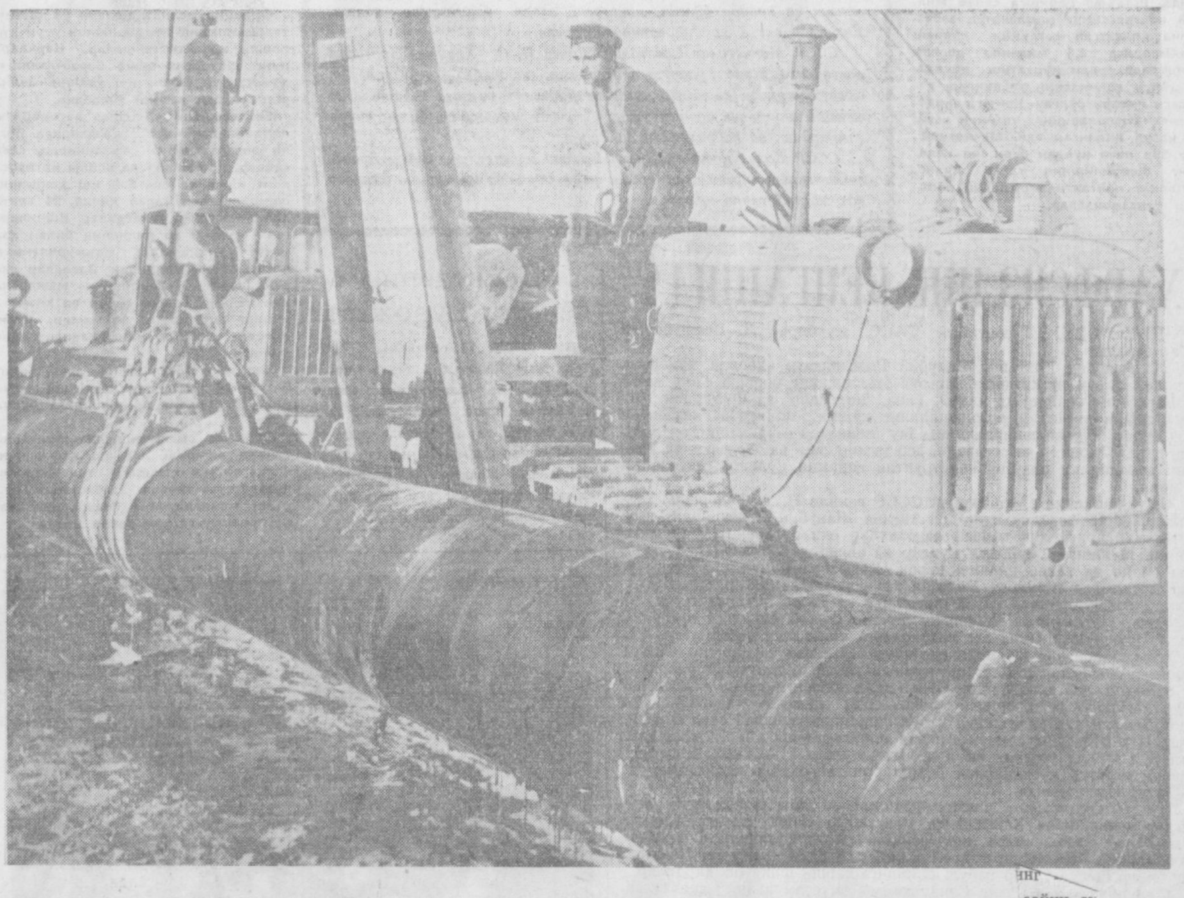

Бухоро гази ана шу қувурлар орқали Уралга етказилади.

В. [illegible] фотоси.

АФСОНА ЭМАС, ҲАҚИҚАТ

Бундан 12—15 йиллар муқаддам Ўзбекистон газ саноатининг марказларидан бирига айланади деб айтиш қийин эди. Унинг кимсасиз чўл-биёбонларида ғоятда катта газ, химия ва энергетика саноати барпо бўлади деб айтиш эса хаёлга ўхшаб кўринарди.

Республикамиздаги геологлар, олимлар, разведкачи-нефтчиларнинг матонати, ғайрат-ташаббуси билан Бухоро областининг ер бағрида яшириниб ётган газ ва нефть конларининг, шу жумладан ғоятда улкан Газли конининг топилиши бу яхши умидларни реал ҳақиқатга айлантирди. Шунинг учун ҳам ҳозир республикамиз халқ хўжалиги планида Ўзбекистонда яқин йиллар ичида газ, нефть, химия ва энергетика саноатини барпо қилиш масаласи аниқ рақамлар билан ифодаланган.

Чунончи, етти йиллик планда республикамизда азот ўғитлари тайёрлайдиган бир неча йирик заводлар қуриш ва Чирчиқ электрохимия комбинатини реконструкция қилиш белгиланган. Табиий газ ўғитларни ва бошқа маҳсулотларни ишлаб чиқариш учун хом ашё сифатида фойдаланилади. Масалан, Чирчиқ комбинатини газлаштириш натижасида минерал ўғитларнинг баҳоси 20—25 процент, комбинатга сарфланадиган электр қуввати 2 баравар камаяди. Бундан ташқари, бу ерда сунъий шойи ва бошқа маҳсулотлар олиш учун қўлланиладиган хомашё ишлаб чиқариш ҳам йўлга қўйилади.

Нефтни қайта ишлаб чиқарадиган Фарғона заводи билан бир комплексда бирмунча азот заводлари ҳам вужудга келади. Бу корхоналарда минерал ўғитлар ва химиявий синтезнинг бошқа қимматли материаллари ишлаб чиқарилади. Бухоро, Навоий, Тошкент, Наманган, Марғилон сингари шаҳарларда ҳам нефть ва айниқса газ хомашёсидан сунъий ва синтетик материаллар ишлаб чиқарадиган бир қанча завод ва комбинатлар қурилади.

Табиий газ ва нефтни химиявий қайта ишлашнинг кенг йўлга қўйилиши, шубҳасиз, жуда кўп маблағни тежаш имконини беради, шу билан бирга ишлаб чиқариш маданиятини ҳам оширади. Қишлоқ хўжалиги экинлари ҳосилдорлигини оширишга ва озиқ-овқат маҳсулотларини кўплаб тежаш учун имкониятлар туғилади. Ниҳоят, у турмуш маданиятини янада юксалтиришда зўр туртки бўлади ва аҳолининг истеъмол буюмларига бўлган эҳтиёжини тўлароқ қондиришга имкон яратади.

Инсон янги, янада қудратли энергия манбаи бўлган атом энергиясини ўзлаштираётган ҳамда космик фазога парвоз қилаётган бир вақтда, нефть ва газнинг аҳамияти пасаймайди, балки ортиб боради. Шунинг учун партия ва ҳукуматимиз саноатнинг бу тармоқларини ривожлантириш масаласига катта аҳамият беряптилар.

Республикамизда бу маҳсулотларни чиқариш жадаллик билан амалга оширилмоқда. Агар 1958 йилда Ўзбекистонда 1,29 миллион тонна нефть ва 126 миллион кубометр газ олинган бўлса, етти йилликнинг охирида 3—4 миллион тонна нефть ва 18,3 миллиард кубометр газ чиқарилади.

Ўзбекистон ёқилғи балансида табиий газнинг салмоғи айниқса каттадир. Чунки, республикамизнинг ер бағри бу ёқилғи турига жуда бой. 1958 йилда республикамизнинг ёқилғи балансида асосий ўринни кўмир (76,6 процент), сўнгра дизель ёқилғиси (9,9 процент), мазут (9,5 процент) эгаллаган эди. Бунинг устига кўмирнинг ярмидан кўпроғи Қозоғистондан, РСФСР ва Қирғизистондан келтирилган эди.

1965 йилда республикамиз ёқилғи балансида биринчи ўринни газ (60 процент), иккинчи ўринни кўмир (23 процент) ва учинчи ўринни дизель ёқилғиси (12 процент) эгаллайди. Етти йилликда Тошкент, Чирчиқ, Янгиер, Бекобод, Самарқанд, Каттақўрғон, Когон, Бухоро, Навоий, Фарғона, Андижон, Наманган ва бошқа шаҳарлар газлаштирилади, Газли-Свердлов, Газли-Челябинск газ қувурлари орқали Урал саноатига Газлидан газ мунтазам оқиб туради.

Кўрдингизми, қора ва зангори олтинлар туфайли нақадар улкан режалар тузилган ва нақадар кенг истиқболлар уфқи кўз ўнгимизда гавдаланади. Бу режалар яқин келажакда реал ҳақиқатга айланади. Бунинг учун ҳамма имкониятлар мавжуд.

ФАХРЛИ ИШ

Мана, Фарғона водийси. Унинг атрофидаги баланд тизма тоғлар этагида қир-адирлар жойлашган. Ундан пастда текис пахтазор ва мевазор водий ястаниб ётади. Ана шу адирлар ва текис водийнинг бағрида нефть ва газ қатламлари топилганига қарийб 60 йилдан ошди. Дастлабки топилган конлар Чимён, Мойлисой, Селрохо районларидаги кичик нефть конлари эди. Улардан чет элдан келган «ишбилармонлар» нефть чиқариб олиб, унинг маҳсулотларини халққа қиммат баҳода сотар эдилар.

Асосий нефть конлари: Андижон, Полвонтош, Ҳожиобод, Оламушук, Шимолий Сўх, Избоскан. Мойлисув ва бошқа конлар Совет ҳукумати даврида, айниқса Улуғ Ватан уруши даврида ва ундан кейин совет геологлари, нефтчи-разведкачиларнинг матонат билан ишлашлари туфайли топилган конлардир.

Фарғона водийсида нефть ва газ ўрнашиши учун қулай гумбазлар (структуралар)нинг кўпчилиги топилган. Улардан кўпдан бери нефть ва газ олинмоқда. Шу сабабли янги конларни топиш проблемаси зўр аҳамиятга эга бўлиб қолди. Бунда, баъзи кишилар (буларнинг ичида геологлар ҳам бор эди) «Фарғонада нефтли ва газли гумбазлар тугади, шу сабабли разведка ишларини кескин қисқартириш зарур» деб умидсиз фикрлар айтдилар. Бироқ, Фарғонанинг келгусидаги маълум даражада истиқболига ишонувчилар кўпчилик эди. Улар чуқур ўрнашган бўр ва юра қаватларини разведка қилиш, шу қаватлардаги нефть ва газ тўпланиши учун қулай зоналарни топиш ҳақида зўр ишонч билан гапирдилар. Разведкачиларнинг ва нефтчи олимларнинг ишлари туфайли бу ишонч оқланди. Улар Фарғона водийсининг атрофини ҳалқа каби ўраб турган адирларнинг остидан то баланд тоғларнинг ёнбағирларигача ёйилиб кетган қулай зоналарни белгиладилар. Бу зоналардан нефть ва газни чиқариб олиш учун ўртамиёна (1500-2000 метр) чуқурликдаги парма каваклар қазиш керак эди. Бундай каваклар қазилгач. Риштон, Сўх ва Галча районларида нефть ва газ конлари топилди. Бир қанча районларда бундай кавакларни қазиш ишлари олиб борилмоқда. Бироқ, топилган ва топилиши мумкин бўлган конлар нефть ва газ чиқаришда катта бурилиш ясай олмас эди.

Бунинг учун оқилона иш тутилди. «Водийнинг бағрида яширинган нефть ва газли қаватлар таркибий тузилишининг ўзгарган қисмларидан литологик ва тектоник тўсиқларга дуч келиб, тўпланган ерларини топиш керак!» дейишди олимлар. Бундан ташқари, олимлар ва разведкачилар, 3000-4000 метр ва ундан ҳам чуқур парма каваклар қазиб, ернинг ғоятда чуқур қатламларида тўпланган нефть ва газни топиш зарур эканлигини айтдилар ҳамда бундай тўсиқлар бўлиши мумкин бўлган зоналарни белгилаб бердилар.

Разведкадагилар мазкур зоналардан бирин-кетин нефть ва газ конлари топа бошладилар.

Бундай конлар Шимолий ва Ғарби-жанубий Фарғонанинг адирлари остида топилди.

Чуқур парма каваклар қазиш масаласи ҳақида гапирар эканмиз, аввало геологик ва геофизик йўлларни қўллаб, Шимолий Фарғона адирлари остида нефть ва газ тўпланиши учун қулай гумбазларнинг борлигини аниқлаш лозим бўлди. Бироқ, нефтли ва газли горизонтлар 3000—4000 метр ва ундан ҳам чуқур ер остида жойлашганлиги ҳамда бундай чуқур парма каваклар қазиш маълум даражада қийин бўлганлиги учун гумбазлар разведка қилинмаган эди.

Фарғона разведкачилари зўр ғайрат қилдилар. Ғоят чуқур парма каваклар қазиш йўлларини тезда ўрганиб, Шимолий Фарғона гумбазларининг бирида чуқур каваклар қазиш ишларини бошладилар.

1000 метр, 2000 метр... ҳамон шағал ва қум-тошдан иборат адир ётқизиқлари. Парма кавак 3000 метр чуқурликка етди ва ундан ҳам ошиб кетди. Ана энди мўлжалланган нефть ва газ бўлиши мумкин бўлган қаватлар бошланди. Бу қаватларни продуктив қаватлар деб айтилади. Продуктив қаватлардан биринчи, иккинчи... ва ниҳоят тўққизинчисини ҳам парма кавак қазиб ўтди. 3791 метр чуқурликда кавак қазиш тўхтатилди. Энди энг оғир, энг ҳаяжонли кунлар бошланди. Бу қаватларни текшириб кўриш, уларда нефть ва газнинг бор-йўқлигини аниқлашга киришилди.

Бир қаватдан нефть ўрнига сув отилиб чиқди. Кўнгилсиз ҳол. Бироқ, яна бир қават текшириб кўрилди. Бирдан нефть отилиб чиқди. Кишиларнинг қувончлари ичига сиғмай, нефть билан юз-қўлларини ювар эдилар. Аммо, бу қувонч узоққа чўзилмади, Нефть аста-секин тугаб, сувга айланди.

Яна келгуси продуктив қаватларни текшириш ишлари бошланди. Кишилар янги умид билан тўла. Бироқ яна бир кўнгилсиз ҳодиса рўй берди. Кавакда авария...

Кўрдингизми, нефть ва газ конларини топадиган одамларнинг романтик ҳаётида, уларнинг қувонч ва ҳаяжонларида қанча-қанча бадиий асарларнинг мазмуни ётади.

Ҳозир Шимолий Фарғонадаги нефтчилар энг оғир синовлардан ўтмоқдалар. Улар яна ҳам чуқур парма каваклар қазиш арафасида турибтилар. Уларнинг ишончи мустаҳкам. Улар катта нефть ва газ конини очажаклар, албатта. Бироқ ким билади, ҳали улар ўз бошларидан яна қанча қувонч ва қанча машаққатларни кечирадилар!

Ҳа, нефть ва газ чиқариш кишидан матонат ва изчилликни талаб қилади. Бу жуда оғир, аммо ғоятда фахрли ишдир.

ДАДИЛ ФИКРЛАР

Бухоро—Хева территориясининг кўпгина қисми қум-чўллардан, чорва яйловларидан иборат. Бу территория, Қизилқум саҳросининг анчагина қисмини ўз ичига олади ва Амударёнинг чап қирғоғига ўтиб, Қорақум чўллари билан қўшилиб кетади.

— Яқин ўтмишда, — дейди Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг фахрий аъзоси, машҳур тарихчи Толстов, — бу саҳролар ширин-шарватлар макони, суғорилган ерлар эди.

Толстовнинг фикрича, бу обод воҳаларнинг вайрон бўлиб кетишига табиатнинг стихияларигина сабаб бўлиб қолмай, балки улар асосан тинимсиз урушлар ва қирғин-баротларнинг натижасидир. Бу урушлар туфайли ниҳоят заифлашган ва тинкаси қуриган халқ каналлар ва бошқа сув йўлларини қум босишдан, бузилишидан ва бошқа офатлардан сақлай олмаган ва умуман табиатнинг стихиясига қарши курашишга қодир бўлмай қолган. Шунинг учун ҳам қадимда суғорилган бу саҳролар янги ер очишда катта тажрибага эга бўлган совет кишиси учун бўз ерлар резервларидир: Фақат бу ерларга сув чиқарилса бас.

Ана шулар ҳақида ўйлар эканмиз, «ер хазина—сув гавҳар» деб айтилган халқ мақолининг асл маъносига тушунасан, киши. Аммо, миллион йиллардан бери ер остида яшириниб ётган хазинани — «тилсимотни» совет кишиси очгунча анча вақтлар ўтиб кетди.

«Бухоро—Хева ерлари остида нефть ва газ бор» деган дастлабки фикрлар 1929—1930 йиллардаёқ геологлардан А. П. Чистяков, сўнгра С. И. Ильин ва бошқалар томонидан айтилган. 1943 йилдан бошлаб бу районларда мунтазам равишда геологик қидириш ва разведка ишлари бошлаб юборилди. Сувсиз ер, йўлсиз саҳрода ишлаш қийинчиликлари, қазилган парма каваклардан нефть ёки газ ўрнига шўр сув отилиб чиққандаги изтироблар разведкачиларни неча марта умидсиз ҳолатларга солмади дейсиз.

Аммо истиқболга бўлган ишонч енгиб чиқди. 1953 йилда Саталантепа гумбазида парма кавакдан газ фонтани отилди. Шундан сўнг геологик қидириш, тадқиқот ишларини кенг кўламда олиб боришга киришилди. Тошкентда нефтчи олимлар ва разведкачиларнинг катта кенгаши чақирилди. Кенгашда ўтказилган разведка ва илмий-текшириш ишлари анализ қилинди. Бухоро—Хеванинг ери бағрида нефть ва газ тўпланиши учун қулай бўлган бир қанча катта зоналар борлиги белгиланди.

Зоналарнинг бири Қарши чўлларининг бағридан бошланиб, Бухоро ва Рометон яйловлари орқали шимолий-ғарб томонга чўзилган, иккинчиси Амударё ёқалаб ўтиб Ўзбекистон, Туркманистон ерлари билан Хева воҳаларигача чўзилиб кетган. Мана шу икки зонанинг ўртасида жойлашган Қоракўл оралиғи чеккаларида ҳам нефть ва газ тўпланиши учун қулай зоналар бор экан. Шу зоналарда олиб борилган парма кавак кавлаш ишлари бирин-кетин газ ва нефть конларини оча бошлади. Газли, Тошқудуқ, Жарқоқ, Қораулбозор, Саритош, Оқжар, Шўрчи, Маматжўрға оти, Шимолий ва Жанубий Муборак, Хўжахайрам, Қизилравот, Шўртепа, Учқир, ва бошқа районларда газ ва нефть конлари топилди.

Газли кони машҳур бўлиб кетди. Тезда унинг бағрида яширинган газ хазинасининг запаси ҳам белгиланди. Унинг гази Иттифоқимиздаги энг катта Ставрополь конига нисбатан 2,5 марта кўп бўлиб чиқди.

Бухоро—Хеванинг бепоён чўлларида нефть ва газ конларини топиш учун яна кўп имкониятлар бор. Бу имкониятларни ишга солиш учун Ўзбекистон ССР Бош геология бошқармасининг катта коллективи-разведкачилар, нефтчи олимлар билан ҳамкорликда белгилаб берилган нефть ва газ тўпланиши учун қулай районларда кенг кўламда разведка-қидирув ишлари олиб боришлари керак. Чунки, Бухоро—Хевада топилган конлар бутун Ўрта Осиё ва Жанубий Қозоғистон шаҳарларини, ҳатто Урал саноатини ҳам газ билан таъминлашга қодир.

ҲУЖУМ ДАВОМ ЭТМОҚДА

Нефтчи-геологлар ва олимлар маълум бўлган нефть ва газ ҳавзаларидан ташқари, яна бир неча область ва районларда катта нефть ва газ конлари топилиши мумкин деб тахмин қилмоқдалар. Буни ҳақиқатга айлантириш учун геофизик йўллар қўллаб ва чуқур парма кавакларни кавлаб, разведка ишлари олиб бормоқдалар. Устюрт чўли ана шу манбалардан бири. Бу чўл, атрофидаги районлардан Чинк деб аталадиган тик жарлик орқали кўтарилган, бамисоли улкан бир супа-платодир. У шарқда Орол денгизининг ғарбий қирғоқларидан бошланиб, Каспий денгизига бўртиб чиққан Мониғишлоқ тоғларигача чўзилган катта майдонни ишғол қилиб ётади. Устюрт Европадаги Венгрия ва Швейцария каби мамлакатлардан анчагина катта. Унинг бир қисми Қорақалпоғистон Автономия республикаси территориясига, иккинчи қисми Қозоғистон ва учинчи қисми Туркманистонга киради.

Геологлар энг аввал ички сирлари мутлақо пинҳон бўлган ясси плато атрофидаги районларга эътибор бердилар ва қизиқ бир фактни аниқладилар. Унинг шимолида Эмба конлари бор. Жанубида—туркманлар ерида нефть ва газ конлари очилди. Шарқи-жануби эса Устюрт, Бухоро—Хева газ ҳавзасига ёндошади.

— Наҳотки, бу катта майдоннинг бағрида нефтли ва газли қаватлар бўлмаса?

Дастлаб геолог-тадқиқотчилар Устюрт бағридаги қаватларни билмоқ учун Чинкда очилиб қолган қатламларни ва унинг узоқ ғарбидаги, Манғишлоқ этакларидаги қаватларни ўргана бошладилар ва қувончли натижаларга эришдилар. Устюрт бағрида жанубий Эмба районидаги нефтли эски қатлам — Пермтриас, юра қатламлари ҳам, Туркманистон ва Манғишлоқ нефтли қаватларга ўхшаш юра ва бўр ётқизиқлари ҳам топилди. Бироқ, ҳали бу, «Устюрт бағрида нефть ва газ кони топилди» деб узил-кесил айтиш учун етарли асос бўла олмас эди.

Бунинг учун ернинг қаърида яшириниб ётган нефть ва газнинг тўпланиши учун қулай бўлган гумбазларни белгилаш керак эди. Шунда ер остини кўзгуда кўргандек билиб олишга қодир геофизиклар ёрдамга келдилар. Тез орада улар Устюрт чўлида бундай ўнлаб ерости гумбазларини белгилаб бердилар.

Ана энди парма кавак кавловчи разведкачиларга гал келди. Бироқ, [illegible] кавак қазувчилар ўзларининг турли ас[illegible]уналари, станок ва насослари билан [illegible]из ва сувсиз чўлга чиқишдек муҳим ма[illegible] устида ўйлашиб қолдилар. Бунинг устиг[illegible]тюрт чўлидаги баъзи ерларнинг номи Бо[illegible]елмас, Сарикамиш, Қўйқирилган, Намакб[illegible]ноқ эди. Улар ҳақидаги баъзи қўрқинчли эрт[illegible]ар кишининг кўнглига маълум даражада ваҳ[illegible]а солар эди.

Ниҳоят, 1960 йилда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва республика Министрлар Совети олимлар ва разведкачиларни йиғиб, маслаҳат мажлиси ўтказди. Шунда яна бир марта Устюртнинг нефть ва газга бўлган истиқболи ижобий баҳоланди ва фарғоналик нефтчиларнинг бир қисми ва улардан сўнг Ўзбекистон геология бошқармасининг разведкачилари Устюрт чўлига отландилар. Кўп ўтмай, Устюртнинг қоқ белида, ажриқлар ўсган сувсиз ва кимсасиз чўлларнинг ери остида белгиланган Теранқудуқ гумбазининг устида парма кавак минораси қад кўтарди. Мотор товушлари чўл бўйлаб таралади.

Парманинг долотоси ер қаърига кириб борар эди. У, учламчи давр гилтош, мергел тошлардан ўтиб, бўр даврининг қатламлари орқали юра даврининг кўмирли қаватларига ҳам кириб борди. Ниҳоят, мустаҳкам Пермтриас ётқизиқлари ичида 2500 метр чуқурликда тўхтатилди. Мўлжалланган қаватларнинг ҳаммаси белгиланди. Продуктив қаватларни текшириш вақти келди. Юра қаватларининг мўлжалланган жойларидан озгина газ отилиб чиқди-ю, аммо тезда тугади. Бу, албатта, ачинарли ҳол эди. Бироқ, ҳар ҳолда юра ўзининг «газли башарасини» бир лаҳза бўлса ҳам кўрсатди. Бу, нефтчиларга маълум даражада умид бағишлади. Шу билан бирга, олиб борилган дастлабки ишлар Устюрт бағрида яшириниб ётган турли-туман қаватларнинг таркибий тузилишини, уларнинг геологиясини билиб олишга ёрдам беради.

Маълумотлар ва тўпланган қимматли материаллар муайян бир фикр айтишни ҳам ўнғайлаштирди. Олимлар ва разведкачилар ҳамкорликда биринчи навбатда разведка олиб бориш керак бўладиган истиқболли районларни ва бу районларда нефть ва газ учун чуқур парма кавакларини қаерда қазиш кераклигини айтиб бердилар. Бу назарий фикрлар ва чуқур илмий асосларга таянган амалий таклифлар кўп ўтмай ўз самарасини берди.

Шу йилнинг бошида Борса-келмас шўрлигидаги Оломбек гумбазида ўрнашган парма каваклардан бирида зўр газ фонтани отилиб чиқди. Бу Устюртда газ ва нефть конлари очилиши тарихининг бошланишидир.

Ҳозир разведкачилар Борса-келмас районларида ҳамда шимолий ва жанубий Устюрт чўлларида геология-разведка ишларини қизитиб юбордилар. Улар ер ости гумбазларининг аниқ ҳолатларини геофизик ва парма каваклар қазиш йўли билан белгилашдек муҳим ишларни бажармоқдалар. Ишонамизки, яқин келажакда Устюрт чўли республикамизнинг яна битта катта нефть ва газ ҳавзасига айланади.

Геологларнинг фикрича, Ҳисор тоғларининг этаклари, Қашқадарё ерлари ва Зарафшон водийси бағридан нефть ва газ конлари топилиши эҳтимолдан холи эмас. Бу ерда ҳам яқин келажакда геофизик ва геологик қидириш ишлари олиб борилиши керак.

Қисқаси, республикамизда нефть ва газ саноатини ривожлантириш учун катта имкониятлар мавжуд. Бу имкониятлардан фойдаланишда, республикамиз нефть ва газ саноатининг юксалиш истиқболларини назарий ҳамда амалий равишда асослаб беришда Ўзбекистон нефтчиларининг, шу жумладан, Нефть ва газ конлари геологияси ва уларни ишга солиш институти коллективининг ҳиссаси катта. Институт ҳозирда Ўзбекистоннинг ҳамма нефть ва газ ҳавзаларида, нефть ва газ конларига бой бепоён майдонларда геология ва разведка соҳасида кўп қиррали илмий-тадқиқот ишларини олиб бормоқда.

СССР Министрлар Советининг қарори билан институт Бутуниттифоқ Давлат геология комитети ихтиёрига ўтказилди. Бу билан институт фаолиятини ишлаб чиқаришга яқинлаштириш ҳамда шу йўл билан илмий муассасада нефть ва газ саноати учун зарур бўлган бир қанча соҳаларни кенгайтириш ва тадқиқ этиш учун янада катта истиқболлар очилди.

Институт коллективи газ ва нефть конларини очишда, бинобарин, газ ва нефтнинг республикамиздаги запасини оширишда ўзининг катта ҳиссасини қўшади.

О. АКРАМХЎЖАЕВ,
Бутуниттифоқ Давлат геология комитети Нефть ва газ конлари геологияси ва уларни ишга солиш институтининг директори, Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг корреспондент аъзоси, профессор.

Бу суратда Тошкентдаги Бутуниттифоқ Давлат геология комитети Нефть ва газ конларининг геологияси ва уларни ишга солиш институти ходимларидан бир группасини кўриб турибсиз. Институт директори О. Акрамхўжаев (чапдан) геология ва минералогия фанлари кандидати О. Валиев, илмий ходимлар И. Симаненко, Л. Лабутина ва Х. Усмоновлар билан илмий муассасанинг режалари ҳақида суҳбатлашмоқда.

А. Тўраев фотоси.

САНОАТ САҲИФАСИ

Мамлакатлар Одамлар Воқеалар

Чили ҳукумати истеъфо берди

НЬЮ-ЙОРК, 13 сентябрь. (ТАСС). Чили министрлар кабинети неча кеч-қурун истеъфо берди. Информация агентликларининг хабарларига қараганда, истеъфо беришга сабаб Миллий конгресснинг мамлакатда забастовка қилаётган соғлиқни сақлаш ходимларига 2,5 миллион доллар миқдорида ёрдам кўрсатиш ҳақидаги қонун лойиҳасини тасдиқлаш ҳақидаги қарори бўлган. Қонун лойиҳаси меҳнаткашларнинг тазйиқи остида қабул қилинган эди. Меҳнаткашлар бир неча кундан бери иш ҳақининг оширилишини талаб қилиб, мамлакат пойтахтида оммавий намойиш ўтказмоқдалар.

Дўстона ёрдам

Кейинги бир неча кун давомида Бразилиянинг жанубида, Парана штатида ўрмонлар ғувиллаб ёнмоқда. Олинган маълумотларга қараганда, 100 дан ортиқ киши ўлган, юзларча кишилар шикастланган ва ярадор бўлган, мингларча аҳоли бошпанасиз қолган. Ёнғинлар катта моддий зарар келтирган.

СССР Министрлар Советининг Раиси Н. С. Хрушчев Бразилия президенти Жоао Гулартга телеграмма юбориб, бу телеграммада Совет ҳукумати ва халқи номидан Бразилия халқига табиий офат натижасида унинг бошига тушган кулфат муносабати билан чуқур ҳамдардлик ва хайрихоҳлик билдирди.

СССР Қизил крест ва Қизил Яримой жамиятлари союзи Бразилияга зарар кўрганларга ёрдам учун дори-дармонлар ва озиқ-овқат маҳсулотлари юборади.

КАПИТАЛ ИСКАНЖАСИДА

ФРАНЦИЯ

Франция меҳнаткашлари ўз ҳаётий талабларининг қондирилиши учун курашни кучайтирмоқдалар. Нархларнинг тўхтовсиз ошиб бораётганлиги муносабати билан иш ҳақини ошириш талаби асосий талабдир.

Венисседаги «Берлие» автомобиль компанияларининг заводларида (Рона департаменти) механиклар, слесарлар, кранчилар ва бошқа ихтисосдаги ишчилар соатбай иш ҳақининг оширилишини талаб қилиб, 24 соатлик забастовка ўтказдилар. Ишчиларнинг қатъий ва якдиллик билан ҳаракат қилишлари маъмуриятнинг қаршилигини синдирди. Заводлар дирекциясининг «шошилинч» мажлисидан кейин 12 минг ишчи ва хизматчининг иш ҳақи ва маоши икки процент оширилганлиги ҳақида эълон қилинди.

Иврядаги металлургия заводининг ишчилари ҳам дирекциядан иш ҳақининг 3,5 процент оширилишига эришдилар.

Франция меҳнаткашларининг иш ҳақини ошириш ва иш ҳафтасини қисқартириш ҳақидаги талабларини қўллаб-қувватловчи забастовка кураши мамлакатнинг бошқа кўпгина корхоналарида ҳам давом этмоқда.

АНГЛИЯ

Жанубий Лондондаги «Бутс» химия компанияси савдо марказидаги 450 ходимнинг забастовкаси икки ҳафтадан бери давом этмоқда. Бу забастовка маъмуриятнинг касаба союз қонунларини бузишларига қарши норозилик белгиси сифатида эълон қилинган эди. Забастовка натижасида шу компаниянинг деярлик 200 магазинига товар етказиб бериш тўхтаб қолди.

ГРЕЦИЯ

Греция ишчилар синфи ўз иқтисодий талабларининг қондирилиши учун, меҳнат шароитининг яхшиланиши учун қатъият билан курашмоқда. Канияда (Крит) кўн саноати ишчиларининг забастовкаси давом этмоқда. Миллий банкнинг Пирейдаги филиалидаги хизматчилар 10 сентябрда уч соат давомида ишни тўхтатиб қўйдилар.

Пирей Лариса линиясида 6 сентябрда забастовка бошлаган темир йўлчиларга Пелопоннес ва Ғарбий-Шимолий Греция темир йўлчилари қўшилдилар. Ҳозир 12 минг темир йўлчи забастовкада қатнашмоқда. «Неа» газетасининг хабар беришича, уларнинг талаблари қондирилмаса, Греция темир йўлчиларининг умумий забастовкаси бўлади.

ЧИЛИ

Чили соғлиқни сақлаш министрлигининг ходимлари уч ҳафтадан бери забастовка қилмоқдалар. Улар иш ҳақининг оширилишини талаб қилмоқдалар. 9 сентябрда полиция билан забастовкачилар ўртасида тўқнашув бўлди. Мамлакат миллий конгрессининг биноси олдида намойиш уюштирган министрлик ходимларига полиция ҳужум қилди. Полициячилар кўздан ёш оқизувчи газ билан тўлдирилган бомбаларни ишга солиб, намойишчиларни тарқатиб юборишга уриндилар. Бир неча киши ярадор бўлди, намойишнинг 22 қатнашчиси қамоққа олинди.

10 сентябрда забастовкачилар яна конгресс биноси ёнида тўпландилар. Полиция уларга қарши яна кўздан ёш оқизувчи газлардан фойдаланди. (ТАСС).

ХАВФСИЗЛИК КЕНГАШИДА

НЬЮ-ЙОРК, 13 сентябрь. ТАСС мухбири **Л. Величанский** хабар беради:

Хавфсизлик Кенгаши Жанубий Родезиядаги аҳволни муҳокама қилишни давом эттирмоқда. Кечаги мажлиснинг бошида Гана вакили Квейссон-Секки сўзга чиқиб, Гана, Марокаш ва Филиппин делегациялари киритган резолюциянинг қўшма лойиҳаси юзасидан изоҳ берди. У резолюциянинг ана шу лойиҳаси Африканинг энг мўътадил талабларини акс эттиради, деб таъкидлади ва Хавфсизлик Кенгаши аъзоларини ана шу конструктив қадамни қўллаб-қувватлашга чақирди.

Шундан кейин сўзга чиққан СССР вакили Н. Т. Федоренко таъкидладики, хавфсизлик кенгаши Англия Жанубий Родезиянинг ирқчи маъмурларига ҳеч қандай ваколатлар ёки суверенитет атрибутларини, шунингдек қуролли кучлар ва авиация бермасин деб талаб қила олади ва талаб қилиши керак. Хавфсизлик Кенгаши, деди у, Бош Ассамблея Жанубий Родезия ҳақида қабул қилган резолюцияларнинг бажарилишини талаб қилаолади ва талаб қилиши керак.

Гана, Марокаш ва Филиппин делегациялари киритган резолюция лойиҳаси худди ана шу мақсадларга эришишга қаратилган. Совет делегацияси ана шу лойиҳада кўзда тутилган тадбирлар мавжуд шароитда Хавфсизлик Кенгаши кўриши керак бўлган тадбирларнинг энг камидир, деб ҳисоблайди. Совет делегацияси Африка ва Осиёдаги уч мамлакат резолюцияси лойиҳасини қўллаб-қувватлайди ва унинг Хавфсизлик Кенгашида қабул қилинишини ёқлаб овоз беради. Совет Иттифоқининг вакили Англия планларининг амалга оширилишига йўл қўйиш мумкин эмас деб таъкидлади. Англия Жанубий Родезия халқига мустақиллик бериш ўрнига сохта мустақиллик беришни мўлжалламоқда.

Шундан кейин сўзга чиққан Франция, Англия вакиллари, шунингдек чанкайшичи Хавфсизлик Кенгашида Осиё ва Африкадаги уч мамлакат резолюцияси лойиҳасининг қабул қилинишига ва умуман Жанубий Родезиядаги аҳвол ҳақидаги масала юзасидан Кенгашнинг бирор бошқа қарор қабул қилишига қарши фикр билдирдилар.

Франция вакили Роже Сэйду ҳамма мустамлакачи давлатлар учун умумий бўлган фикрни, яъни Хавфсизлик Кенгаши Жанубий Родезиядаги бўлган аҳволни муҳокама қилишга «ҳақли эмас» деган фикрни такрорлади. У, Англияга «кўпроқ ишонч билан» қарашга чақирди.

Англия вакили Патрик Дин хавфсизлик Кенгаши аъзоларини бу кенгашнинг давлатлар «ички ишларига» аралашиш прецедентини туғдирмаслик учун Гана, Марокаш ва Филиппин резолюциясининг лойиҳасига қарши овоз беришга чақирди.

Жанубий Родезия ҳақидаги масалани муҳокама қилиш Хавфсизлик Кенгашининг навбатдаги мажлисида давом эттирилади.

Кеннедининг сенатга мурожаати

НЬЮ-ЙОРК, 13 сентябрь. (ТАСС). Президент Кеннеди ўзининг кечаги матбуот конференциясида сенатга мурожаат қилиб, атмосферада, космик фазода ва сув остида ядро қуроли синовларини тақиқлаш тўғрисидаги Москва Шартномасини «мумкин қадар энг кўп овоз билан» маъқуллашни илтимос қилди.

Жанубий Вьетнам. Суратда: Нго Дин Дьем солдатлари Сайгон кўчаларида патруллик қилиб юришибди.

Тошкент янгиликлари

ЯНГИ ҚУРИЛИШЛАР

Шаҳримизда қурилиб фойдаланишга топширилаётган турар-жойлар ва жамоат бинолари борган сари кўпаймоқда. Фақат ўтган август ойининг ўзида 450 га яқин оила янги квартирага кўчиб кирди, 8 та мактаб, иккита мактаб-интернат биноси ишга туширилди. Ново-Московская, Чимбой, Сарикуль, Оқтепа ва Чилонзор массивлари ҳамда Қорасувда қад кўтарган бу тарбия муассасаларида ҳозир 8 мингга яқин ўғил-қиз таълим олмоқда. Янги мактаб ва интернатларда болаларга политехника таълими бериш учун зарур шарт-шароитлар яратилган.

Трамвайлар Чилонзордан юради

Ҳозир Чилонзор массиви орқали Муқимий кўчасидан Оқтепагача қатнайдиган янги трамвай линияси қуриляпти. Линиянинг узунлиги тўрт километр бўлиб, кейинчалик уни Кўкчагача етказиш мўлжалланади. 7-ҳамда 11-маршрутдаги трамвайлар ҳам янги трамвай линиясидан қатнайдиган бўлади.

Трамвай вагонларининг сони кўпайтирилади. Ҳозир аҳолига 11-трамвай линиясида қирқ икки вагон хизмат қилаётган бўлса, янги линия ишга туширилгач, улар сони олтмиштага етказилади. 7-трамвай линиясига эса қўшимча ўн иккита вагон чиқарилади.

Бундан ташқари Қатортолдан Чилонзоргача янги троллейбус линияси қурилади.

Буларнинг ҳаммаси аҳоли сони тобора ортиб бораётган шаҳримизда пассажирларга янада яхшироқ транспорт хизмати кўрсатиш имконини беради.

ЖАМОАТЧИЛИК АСОСИДА

69-мактаб ҳузурида Куйбишев район кутубхоначилари учун методик кабинет очилди. Методик кабинетга шу мактабнинг кутубхоначиси Надежда Уродника мудирлик қилмоқда. У бу ерда маош олмай, жамоатчилик асосида ишлайди.

Методик кабинетда оммавий ишлар, комплектлаш, каталогларни тузиш ва бошқа секциялар ташкил этилди. Бу ерда райондаги мактаб кутубхоналарининг ходимлари ўз малакаларини оширадилар. Пойтахтда биринчи бўлган бу намунали ишдан ўрнак олса бўлади.

ФУТБОЛ. ЙИРИК ҒАЛАБА

«Пахтакор» «А» классига чиқибдики, «Локомотив»ни ютолмайди. 1961 йилги мавсумнинг сўнгги ўйинини тошкентликлар яхши эслайдилар. Ўшанда «Пахтакор» «Локомотив»ни 4:0 ҳисоби билан ютиб турганда ҳам москваликлар ўйинни дуранг қилиб кетишган эди. Ана шундай иродали, уюшқоқ коллектив бўлган темирйўлчиларнинг бу йил омади келмай турибди. Улар иккинчи давра ўйинларини эҳтиётлик билан бошладилар. Киевликлар, донбассликлар, олмаоталиклар, Москва армиячилари, божуликлар билан бўлган оғир матчларда уларнинг «таслим бўлдим» деганини ҳечким эшитмади. «Локомотив» «дурангчи» номини йўқотиш ниятида эди.

«Пахтакор»чи? Ҳамшаҳарларимиз биринчи даврадаги мағлубият аламидан чиқиш, ғалаба қилиб аҳволни бироз яхшилаб олиш мақсадида майдонга тушдилар. Шунинг учун ҳам кечаги кураш кескин бўлди. Минглаб ишқибозлар 5:2 билан ғалаба қилган пахтакорчиларни чин юракдан олқишладилар.

БЕШ ПАНЖАСИ ОҒЗИДА

ФЕЛЬЕТОН

Афтинг қийшиқ бўлса ойнадан ўпкалама дейдилар. Лекин Миша Абдураҳмоновнинг инсофи қийшайиб, текин даромад нишабини чўнтагига тўғрилаб қўйибдию, меҳнатсиз бойидинг деганлардан ўпкагина қилгани куйдиради, кишини.

Сирасини айтганда биз ҳам уни текинхўр деяолмаймиз. Чунки ўзининг айтишича энг ҳалол ва меҳнаткаш одам. Тежаб-тергаган пулига битта иморат қурди, нима бўпти. Дарвоқе Ўқчи кўчасидаги эски ҳовли ҳисобмас. У қиблагоҳининг номида. Энди ҳозирги уй хусусидаги ишкални бир амаллаб тўғрилаб олса, бошқа ташвиши йўқ. Хотиржам юраверади.

Ишкал шуки, уйни давлат фойдасига ўтказасан, деган қарор кўндаланг бўлиб турибди. Нега? Шунча орзу ҳавас билан қурилган музейнамо хоналарни-я. Эҳ аттанг, бунақа бўлишини билганда устуни қорақоғоз билан ёпиб қўйиб, қозонни эплаб қайнатиб турибман деб ўпкагинасини кўрсатиб юрмасмиди.

Хайр, майли, булар иш бўлди. Текин тешиб чиқай-чиқай деб турибдию, аммо Фрунзе район халқ судьяси ўртоқ Дерягин ишни аччиқ ичакдек чўзиб Мишавойнинг вайрона кўнглида умид учқунларини милтиллатиб қўяяпти.

Уйи шунақа зўрми дерсиз. Келинг, бир томошабин сифатида тасвирлаб берақолайлик. Фрунзе район Паровозная кўчасидаги 27-ҳовли. Кўк дарвозадан ичкари киришингиз билан гаражга қантариб қўйилган ЕХ-85-07 рақамли «Победа»га кўзингиз тушади. Кираверишдаги ўртамиёна хоналардан ўтиб ичкарироқ юрамиз. Баҳайбат айвон.

Коридорнинг чап томонидаги муҳташам зал-ошхона дабдабали қабул маросимлари учун мўлжалланган бўлса керак. Девор ва шифтлар ёппасига энг нодир бўёқлар билан ишланган. Нақш-безагини кўрсангиз оғзингиз ланг очилади. Юмшоқ мебель, камёб стуллар беками-кўст. Гиламни гапириб ўтирмаймиз, хонага монанд. Агар пойтахтимизда биронта санъат муассасаси қуриладиган бўлса безагига шу ердан намуна олса бўларкан.

Ўнг томондаги ётоқхона уй эгасининг диди нозиклигидан дарак бериб турибди. Ригадан келтирилган гарнитур кўзни қамаштиради. Яланғоч аёлнинг сурати солинган гиламни кўриб Амир Олимхоннинг ҳарами деб ўйламанг яна. Бу хонада қаҳрамонимиз мизғиб, ором оладилар. Газ-пāз ва бошқа қимматбаҳо буюмларни санаб ўтирмаймиз. Чунки буларнинг тўлиқ рўйхати Фрунзе район ОБХСи томонидан олиб қўйилган.

— Бу буёқ-суёқлар анчага тушгандир? — сўраймиз уй эгасидан.

— Ҳаммасини «яримта»га қилдирганман.

— Йўғе...

— Ўлай агар!

— Шунча даҳмаза ҳалол меҳнатданми?

— Агар ишонсангиз, бор йўғимни шу уйга чопладим. Устимдаги кўйлак-шимимдан бошқа кийим-бош йўқ десам ҳам бўлади.

— Наҳотки?

— Э, ашунақа ишонмайсиз-да. Ахир товуқ боқардик, сигир билан от-арава сотганмиз. Инйайкейин, деҳқончилик дегандек, мана шу ерга картошка-партошка экиб...

— Ҳосилини сотдим демоқчимисиз?

— Ўзимиз ердик-да...

Хуллас, ана шунақа мужғов гаплар. Абдураҳмонов оғзига келганини қайтармай қасам ичади. Дам илжаяди, дам қизариб-бўзариб, асабийлашади. Бунинг устига кўнгли нозик экан, текин деган сўзни эшитса зарда қилиб, энсаси қотади.

На чора, текинхўрга шафқат йўқ! Фрунзе район ижроия комитети унга рўй-рост шундай деди. Ўтган йилнинг ноябрь ойида райижроком томонидан тузилган махсус комиссия Абдураҳмоновнинг дангиллама уйини кўрди, ҳамма нарса қонун-қоида ва мантиқ тарозусида ўлчанди. Комиссия мазкур иморат текин даромадлар ҳисобига қурилган деб топди. Райижроком 22 ноябрда бу уйни Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг 1962 йил 3 сентябрдаги Фармонига мувофиқ ҳақ тўламай давлат фойдасига олиш тўғрисида қарор чиқарди. 38 варақ ҳужжат ва 13 та фоторасмдан иборат семиз папка роппа-роса 1962 йилнинг 1 декабрида Фрунзе район халқ судига келиб тушди. Бироқ судья ўртоқ Дерягин делони роса эзиб ўргандида унисн кам, буниси кам деб изнга қайтарди. Кўрсатилган камчиликлар ҳам тўлдирилди, лекин негадир иш яна чўзилди. Депутатлар қанча овора бўлиб Михаилнинг сазаси ўлмасин деб 1954 йилдан то 1962 йилгача бўлган даромадини ҳам ҳисоблаб чиқишди. Мана у: шу йиллар мобайнида топган даромади 6800 сўм. Биргина уй жиҳозлари эса давлат нархида 7589 сўм. Ҳали иморат билан «Победа» ҳисобга киргани йўқ. Ёки Абдураҳмонов буларни ҳам «яримта» ароққа орттирганмикин?

Софдил кишилар М. Абдураҳмоновнинг шубҳали турмуши, номаълум манбаълар ҳисобига бойвачча бўлиб кетгани ҳақида тегишли органларга ўз вақтида сигнал беришди. Бу хатлар ҳам папкага тиркалди. Борингки, рад қилиб бўлмас далиллар воситасида Мишанинг ниқоби йиртилиб асл нусхаси намоён бўлди. Бироқ яна тассубки, иш судга келиб тақа-тақ тўхтади. Ундай қилинсин, бундай қилинсин деб ижрокомга қайтарилди.

Миша Абдураҳмонов 1956 йилдан буён Тошкентдаги 2-пиво заводида экспедитор бўлиб ишлаб келди. Шу йил 3 сентябрда III-буйруқ билан бу ердан силлиққина бўлиб «ўз аризасига биноан» жуфтакни ростлади. 60 сўм маош. Хотини уй бекаси. Беш бола. Ҳўш, бу сови-салтанатлар қайси даромадлар ҳисобидан? Ахир Абдураҳмонов меҳнатсиз даромад тўплашда ҳар қандай олғирни бир чўқишда қочираолишини амалда исботлаб турибдику!

Қани айтингчи, муҳтарам ўртоқ Дерягин, бир ноинсоф устидан қарор чиқариш учун сизга яна қанча вақт керак?! Давлат ва халқ манфаатларини ҳимоя қилувчи қудратли қонун қуроли қўлингиздаку, ҳал қилувчи сўзни сиз айтишингиз керак. Нега жимсиз, ёки бирор тили қисиқ жойингиз борми?

Агар шундай бўлса, қарийб 10 ойдан буён ҳал бўлмай келаётган бу ишни Тошкент область судининг раиси В. Расулевага ҳавола қиламиз. Беш панжасини оғзига тиқиб келган ашаддий текинхўр жазосини тортиши керак!

Н. НАСИМОВ.

Суратларда: 1. М. Абдураҳмоновнинг муҳташам зал-ошхонасидан бир кўриниш. 2. Кимматбаҳо мебелларнинг хамири учидан патир.

Редактор М. ҚОРИЕВ

Реклама ва эълонлар

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

15 СЕНТЯБРДА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

Ўзбек тилида: 11.00 — **Физкультура билан шуғулланинг**, 11.20 — **Интернатимизга келинг** (мактаб ўқувчилари учун).

Рус тилида: 11.35 — **Мультипликацион фильмлар** (болалар учун), 11.55 — **Баҳор овозлари** номли бадиий фильм, 13.00 — **Китоб полкаси** (мактаб ўқувчилари учун), 13.25 — **Максимнинг ёшлиги** номли бадиий фильм (Максим ҳақидаги трилогиядан), 18.00 — **Ҳамма нарсани билгим келади** (киножурнал), 18.15 — **Мультипликацион фильм** (болалар учун), 18.35 — **Телевизион янгиликлар**, 18.50 — **Жинжак сири)** илмий-оммабоп фильм), 19.00 — **Новости дня** киножурнали, 19.10 — **Фитиль** (сатирик журналнинг 12-сони), 19.20 — **Водийда олишув** номли бадиий фильм 21.00 — **Концерт** (чет эл эстрада артистлари ижросида), 21.30 — **Эртанги кун программаси.**

Ўзбек тилида: 21.35 — **Телевизион миниатюралар**, 22.05 — **Телевизион янгиликлар**, 22.20 — **Совет Ўзбекистони** киножурнали, 22.30 — Далада ишловчилар учун — **эшиттириш ва концерт.**

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

Фрунзе телестудияси эшиттиришлари:

18.00 — **Коммунизм қурувчисининг ахлоқ кодекси**, 19.00 — **Мультипликацион фильм**, 19.20 — **Танишинг** (концерт), 19.50 — **Низо боиси** номли бадиий фильм, 21.30 — **Қирғизистоннинг Россияга қўшилганлигининг 100 йиллиги**, 22.10 — **Киноочерк**, 22.30 — **Мисрда** (ҳужжатли фильм).

ТЕАТР

ҲАМЗА НОМЛИ ТЕАТРДА — 15/IX да кундуз **Гамлет**, кечқурун **Алишер Навоий.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 15/IX да янги спектакль **Жон қизлар.** Кеч соат 8 да бошланади.

КИНО

ҚИШКИ БИНОДА:

Уйимиздаги эркак (1 ва 2-серияси) — «ВАТАН», «МИР», «ИСКРА», (кундуз ва кечқурун), НАВОИЙ номли (кеч соат 9 яримда).

Дипломсиз куёв — НАВОИЙ номли, «ЎЗБЕКИСТОН», «ВОСТОК» (кундуз ва кечқурун).

Иоланта — «СПУТНИК» (тоқ соатларда), «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз соат 2 ва кеч 6 да).

Саша — «СПУТНИК» (жуфт соатларда).

Дарахтлар катта бўлиб кўринганда — «ВОСТОК» (кеч 6, 8 ва 10 да).

Нормандия-Неман — «ВАТАН» (кеч соат 9 да).

Гаврош (эрталаб соат 10 да), **Лауранинг қайлиғи** (кундуз ва кечқурун) — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ».

ЁЗГИ БИНОДА:

(кеч соат 8 ярим ва 10 да)

Уйимиздаги эркак (1 ва 2-серияси) — «ВАТАН».

Граф Монте-Кристо (2-серияси) — НАВОИЙ номли.

Кинофильмлар прокати Ўзбекистон контораси

КИНОТЕАТРЛАР ЭКРАНИГА

янги бадиий фильмлар чиқаради

Осмонни забт этганлар

НОМЛИ КИНОПОВЕСТЬ

Сценарий авторлари — **А. Аграновский, Л. Агранович.**

Постановкачи режиссёр — **Т. Лиознова.**

Оператор — **В. Гинзбург.**

Бош ролларда: **Н. Рибников, В. Седов, С. Светличная, Е. Евстигнеев, О. Жанов**лар қатнашади.

М. Горький номли киностудия ишлаган

Учинчи ракета

НОМЛИ КИНОПОВЕСТЬ

Сценарий автори — **В. Биков.**

Режиссёр — **Р. Викторов.**

Операторлар — **А. Кириллов, Н. Хубов.**

Ролларда: **С. Любшин, Г. Жженов, С. Федотов, Н. М. Семенцева** ва бошқалар қатнашади.

«Беларусьфильм» киностудияси ишлаган.

Севгига қанча сўз даркор

НОМЛИ КИНОНОВЕЛЛА.

Сценарий авторлари — **Ян Отченашек, Иржи Секвенс.**

Режиссёр — **Иржи Секвенс.**

Чехословакиянинг «Баррандов» киностудияси ишлаган.

Уч плюс икки

НОМЛИ РАНГЛИ КИНОКОМЕДИЯ

(Оддий вариант)

Сценарий автори — **С. Михалков.**

Постановкачи режиссёр — **Г. Оганисян.**

Бош оператор — **В. Шумский.**

Ролларда: **Н. Кустинская, Н. Фатеева, А. Миронов, Е. Жариков, Г. Нилов**лар қатнашади.

М. Горький номли киностудия ва Рига киностудияси ишлаган.

Диссертация ёқлайдилар

1963 йил 25 сентябрь кундуз соат 2 да, Ўзбекистон ССР Фанлар академияси Физика-математика фанлари бўлимининг бирлашган илмий совети мажлисида (Обсерватория кўчаси, 85-уй. Физика-техника институтининг конференц-зали) физика-математика фанлари кандидати деган илмий даражани олиш учун:

Э. Г. Самандаров: «Оммавий хизмат қилишга оид баъзи масалаларни аналитик метод билан текшириш» деган темада.

А. П. Новиков: «Олмалиқ районн конларида рудалардаги мисни нейтрон активацион каротаж методи билан миқдорий аниқлаш» деган темада.

1963 йил 25 сентябрь кундуз соат 3 да, Ўзбекистон ССР Фанлар академияси Ижтимоий фанлар бўлимининг экономика бўйича бирлашган илмий совети мажлисида (Куйбишев кўчаси, 15-уй).

С. И. Дисанскн — иқтисодий фанлар кандидати деган илмий даражани олиш учун: «Ўзбекистон совхозларида пахта етиштиришни комплекс механизациялашнинг иқтисодий масалалари» деган темада.

Диссертациялар билан Фанлар академияси кутубхонасида танишиш мумкин (А. Тўқаев кўчаси, 1-уй).

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» («ТАШКЕНТСКАЯ ПРАВДА») — Орган Ташкентских промышленного и сельского областных комитетов КП Узбекистана, Ташкентского горкома КП Узбекистана, промышленного, сельского областных и городского Советов депутатов трудящихся.

Бизнинг АДРЕС: Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, 26-уй.

РЕДАКЦИЯ ТЕЛЕФОНЛАРИ: редактор — 29004. Редактор ўринбосари — 26232. Масъул секретарь — 34808. Секретариат — 31936. Идеология бўлими — 25885. Саноат ишлаб чиқариши ва партия ишлари бўлими 33786. Қурилиш ва партия ишлари бўлими — 33786. Қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқариши ва партия ишлари бўлими — 29040. Совет ишлари, маиший ва шаҳар хўжалиги бўлими — 33786. Фан, мактаб ва олий ўқув юртлари бўлими — 28761. Ахборот ва спорт бўлими — 33786. Хатлар ва оммавий ишлар бўлими — 34048. Эълонлар бўлими — 28142. Коммутатор — 30249 дан 30258 гача.

«Қизил Ўзбекистон», «Правда Востока» ва «Ўзбекистони Сурх» бирлашган нашриётининг босмахонаси.

Р. 11139. Индекс 64695. Нашр. № 1679.